

SLOVENEK

Volja po pošti:
za celo leto naprej... K 40—
za en mesec... „ 3,50
za Nemčijo celoletno... „ 45—
za ostalo inozemstvo... „ 50—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej... K 38—
za en mesec... „ 3—
V spravi prejemam mesečno... 2,50
Sobotna izdaja:
za celo leto... K 8—
za Nemčijo celoletno... „ 10—
za ostalo inozemstvo... „ 13—

Inserati:
Enostolpna petstvirna (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat... po 50 v
za dva- in večkrat... „ 45 „
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.
Poslano:
Enostolpna petstvirna K 1—
Izbija vsak dan izveniški ne-
delje in praznike ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vojni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.767, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Slovenci in Italija.

V italijanskem zunanjem ministrstvu so ustanovili poseben oddelek, ki naj bi skrbel za ententi prijazno propagando v avstro-ogrskih deželah in v skupni armadi. Ministrski predsednik dr. Seidler je nato v svojem zadnjem državnozbornem govoru izjavil, da je ta namera avstrijski vladi dobro znana in da je vlada že vse potrebno ukrenila, da pa svojih ukrepov seveda ne more razglasiti. Ob istem času nekako so nemški listi začeli opozarjati Jugoslovane na italijanske imperialistične cilje in so kazali doslej neznano skrb za našo zemljo, ki da ji preti italijanska nevarnost. Z ljubeznijo za naš narodni blagor, ki je doslej niso poznali, so nas svarili pred italijanskimi sosedi in so objavljali po vrsti različne točke londonske pogodbe, ki se nanašajo na naše ozemlje. Te točke se glase:

§ 4. Pri bodočem mirovnem sklepu naj Italija dobi: Tridentinsko ozemlje, celo južno Tirolsko do njene naravne geografske meje, za katero se smatra Brenner. Mesto in ozemlje Trst, celo Istro do Kvarnera vstevši Volosko z istrskima otokoma. Krk in Lušinj ter manjšimi otoki Plavnica, Unije, Kanidola, Palazzoli, Sv. Peter Nemški, Azinello in Grujica s sosednimi otoki. Pripomba: V dopolnilo § 4 naj gre meja skozi sledeče točke: Od vrha Umbrail v severni smeri do Stilferskega prelaza in dalje čez razvodje Retijskih planin do izvira Adige in Eisacka, nato čez Reschen-Scheideck, Brenner in Ötztalske in Zillertalske planine. Nato naj se obrne meja proti jugu, prereže toplaško govovje in gre po sedanji meji do Kranjske, ki jo tvorijo planine, tej sledeč bo šla do trbiškega gorovja nato po razvodu Julijskih planin čez višino Predil, Mangart, Triglav in prelaza pri Podbrdu in Idriji. Od tam gre meja v jugovzhodni smeri do Snežnika, tako da kotlina Save z njenimi pritoki ne pade na italijansko ozemlje. Od Snežnika gre meja do obrežja tako, da bodo Kastav, Matulje in Voloska še na laškem ozemlju.

§ 5. Na enak način dobi Italija provinco Dalmacijo vstevši Sisari in Trebinje na severu in vse ozemlje do črte, ki se potegne od obrežja pri rtu Planka proti vzhodu in razvodu na jugu, tako, da na ta način pridejo v laško posest vse doline rek, ki se izlivajo pri Šibeniku, kkar Črhol, Krka in Budižnica. Pravtako se priznajo Italiji vsi severno in zapadno od dalmatinskega obrežja ležeči otoki začenši z otoki Premuda, Selve, Olba, Šerda, Maon, Pag, Puntadura itd., na severu do Melade, na jugu pa otoki Sv. Andrej, Busi, Vis, Leš, Torcola, Korčula, Cazza in Lagosta, ne pa otoki Velika in Mala Firona, Bua, Šolta in Brač.

Z objavo te pogodbe nas je hotel celo ultranacionalistični »Grazer Tagblatt« politično šolati in vzgajati — delo, ki je bilo v resnici nepotrebno. Nepotrebno že zato, ker nam je firma vsakega nasveta nemških nacionalcev že povod, da se tega nasveta ne držimo. V tem slučaju pa je bila vsiljiva nemška blagohotnost še posebej zato odveč, ker nam dotični del londonske pogodbe ničesar ne pove takega, česar nismo že prej vedeli, in ker smo brez vse nemške patronance politično prav orientirani. Kako bodo pobili italijansko propagando — s to skrbjo naj bi si dunajska vlada in pa nemški listi ne belili glave. Važnejša skrb bi bila, kako bi preuredili nasilni in krivični državni sistem, s katerim podpirajo delo tiste propagande, ki jo sicer pobijajo.

in kot največja politična moč predsednik Združenih držav. S tem načelom, ki se mu je pridružila še zahteva po pravici »samoodločbe narodov«, je bila vojska teoretično preklicana in vsak imperializem, italijanski prav tako kakor nemški, je bil obsojen. Danes se nihče ne upa več očitno zanikavati upravičenost miru brez aneksij.

Kjub temu se Italija doslej ni mogla dočela odpovedati želji po slovanskem ja-dranskem obrežju. Prvotno londonsko pogodbo je sicer na pritisk Srbije in entente nekoliko revidirala, je svoje aspiracije malo skrčila, a meje, ki si jih je v duhu napravila za prihodnost, režejo vendar še zmerom v naše živo telo. Kakšno je naše razmerje do nje, ne more biti dvomljivo. Nobenega razloga ni, ki bi nas mogel praviti do tega, da bi dali svoje narodno telo in svojo zemljo razklati na dveje. Le sila bi nam mogla izpodnesti tla, na katerih stojimo; za to silo pa v Italiji ni več pogojev, in če bi bili, bi sila rodila protisilo. S Pasićem se Italija lahko dogovarja; to je razumljivo in potrebno, ker slednjič mora priti med Italijo in Jugoslovani do sporazuma. A eno stoji pred vsem: Nihče nima pravice kupčevati z našo zemljo. Kakor smo pobijali in pobijamo tendenco, da bi se Srbija anektirala monarhiji, ker smatramo ureditev srbskih razmer izključno za zadevo srbskega naroda samega, tako ne priznavamo nikomur pravice, da bi samovoljno odločal o usodi našega plemen, ki je bistven del jugoslovanskega naroda. Na naš račun in brez nas sklenjene pogodbe za nas ne veljajo, naj so sestavljene kjerkoli in signirane kakorkoli. Enkrat, preden je Italija začela vojsko, so ponujali del naše zemlje kot kupnino za nevtralnost; takrat je narod še bil mrtvo blago. Vihar vojske je — in to je doslej edina velika korist, ki so jo prinesli Evropi dogodki zadnjih štirih let — s tem naziranjem pomedel in novemu redu se bo morala prej ali slej prilagoditi tudi Italija.

Parlamentarne počitnice.

15. t. m. je zbornica zaključila svoje delo pred Veliko nočjo. To se je zgodilo zlasti na željo poslancev kmetov, ki žele biti doma ob spomladanskih delih. Zbornica je torej zborovala od 22. januarja do 15. marca. Jugoslovanski klub je izvršil v tej dobi ogromno delo. Za vse čase — in zlasti seveda za sedanji — so velevažne interpelacije o političnih preganjanjih na našem jugu, ki so začelo dotiskane šele deloma (tiste, ki so bile vložene v prvih treh sejah po novem letu), a obsegajo že sedaj nad 150 tiskanih strani formata, v katerem izhajajo stenografski zapisniki zbornice. To gradivo je politične in zgodovinske vrednosti; zbrano je v tolikem

obsegu, da skoraj nismo mogli pričakovati tako temeljitega dela ob sedanjih razmerah, ki zbiranje gradiva tako otežkočujejo.

V zbornici je okupirala poslance dolgo časa proračunska kriza. Vsled žilavosti čeških in jugoslovanskih poslancev se je doseglo, da je spoznal v Avstriji vsakdo, ki se le nekoliko zanima za javna vprašanja, da je treba pri nas neobhodno notranje reforme. Kot dokazujejo politična preganjanja nam in vladi ter vsem mislečim ljudem upravičenost naše zahteve po lastni državi, tako pridiga isto tudi minula proračunska kriza merodajnim gospodom.

Ko je stal ex lex ali pa § 14 neizprosno pred vrati, se je moral vprašati vsakdo: Kaj pa je razlog, da opozicijske stranke ne odnehajo? Kako težko je zbuditi v Avstriji pri naših državnih smisel za naše težnje, za zadeve Slovencev, Hrvatov in Srbov, kaže najbolj dejstvo, da je ministrski predsednik dne 7. marca prvič javno priznal obstoj jugoslovanskega vprašanja, tistega vprašanja, ki je eder velikih vzrokov svetovne vojske.

Iz zadnjega tedna zborničnih sej moramo zabeležiti dva pomembna koraka Jugoslovanskega kluba: nastop kluba za odpust črnovojnikov, ki so stari nad 42 let, v zvezi z zahtevo, da se najmlajši letnik (1900) ne uporablja na fronti pred dovršenim 18. letom, ter nujno vprašanje poslancev Jarca in Fona, kaj namerava ukreniti vlada, da se zagotovi pravočasno obdelovanje polja. Z zahtevo, da se odpuste starejši letniki, so sprožili Čehi in Jugoslovani stvar, ki je ležala vsem strankam na srcu. Vlada je uvidela takoj, da se cesarska naredba po § 14 o razširjenju črnovojniške dolžnosti ne bo dala nadomestiti kar tako z enako se glasečim zakonom in je dala že dosedaj razne koncesije. Cesarska naredba o odpustu letnikov 1867, 68 in 69 je s tem v zvezi. Tudi sedemnaletnim mladeničem se je oddaljila fronta za nekaj mesecev.

Nujno vprašanje poslancev Fona in Jarca je dalo povod obširnim razpravam in pogajanjem med poslanci in vlado, ki so dosegli za naše razmere izredno veliko. Kaj pomeni n. pr. samo omejitev rekvizicije živine na Kranjskem in Štajerskem! Kako občutno bi bila prizadeta naša živinoreja, če bi morali oddati kranjski kmetje v nastopnih treh mesecih nad 13.000 glav živine več kot je bo treba sedaj! Koliko škode, koliko upravičene nevolje ostane prihranjene našim ljudem! Za Geriško se doslej vlada ni zmenila skoro nič, tako da je poslanec Fon vprašal kar naravnost, menda vodjo urada za prehrano, ali naj pove doma ljudem, naj se izpovedo in čakajo smrti od lakote. Sedaj pa vse kaže, da se je stvar zganila in da bodo na-

LISTEK.

Nevidni človek.

Angleški spisal H. G. Wells. — Prevel I. M. (Dalje.)

Glas je začel v živahne kletve in smolknil. Obup na Mr. Marvelovem obrazu je narastel in korak mu je zastajal.

»Le dalje«, je rekel glas.

Na Mr. Marvelovem obrazu so se prikazale sivkaste proge med bolj rdečimi lisami.

»Ne izpustite mi teh knjig iz rok, trapi« je dejal glas osorno.

»Resnica je«, je dejal glas, »da se vas bom posluževal... Sicer ste kaj borno rodje, vendar moram.«

»Bedno orodje sem res«, je rekel Marvel.

»V resnici ste«, je dejal glas.

»Najslabše orodje sem, kar jih le more imeti«, je rekel Marvel.

»Močan nisem«, je rekel po kratkem, pogum jemajočem molku.

»Nisem preveč močan«, je ponavljal. »Ne?«

»In moje srce je slabo. To malo opralo — izvršil sem ga, kakopa. Ah, moj bog, lahke bi bil izpuštil na tla.«

»No in?«

»Nimam živcev ne moči za take vrste reči, kakor jih želite — — —«

»Vas že naženem.«

»Rad bi, da bi me ne. Saj veste, da ne bi izbleknil vaših načrtov. Pa bi lahko. Iz samega strahu in bede — — —«

»Bolje bi bilo, če bi ne«, je rekel glas z mirnim povdarkom.

»O, da bi bil mrtev!« je rekel Marvel.

»To ni pravica«, je nadaljeval. »Morate priznati... Meni se vidi, da imam popolno pravico...«

»Naprejš!« je rekel glas.

Mr. Marvel je izboljšal svoj korak in nekaj časa sta zopet stopala molče dalje.

»Preklensko trdo je«, je začel Mr. Marvel.

Te besede so bile docela brez učinka. Poskusil je drugo pot.

»Kaj pa dobim za to?« je pričel zopet z glasom neznozne krivice.

»Oj, molčite vendar!« je rekel glas ne-nadno čudovito krepko. »Bom že gledal, da bo vse prav za vas. Samo storite, kar vam velim. Storite vse v redu. Bedak ste in ne vem, kaj še vse, vendar boste že stori-li — — —«

»Povem vam, gospod, da nisem za to. Z vsem spoštovanjem — vendar je res tako — — —«

»Ako ne boste držali jezika, vam vno-

vič stisnem roko«, je rekel nevidni človek. »Jaz moram misliti.«

Zdajci se je prikazala skozi drevje rumenkasta svetloba in skozi odprtino je bil videti štirioglati stolp neke cerkve.

»Skozi celo vas«, je rekel glas, »vam bom držal roko na rami. Stopajte naravnost skozi in ne poskusite nobene beda-stoče. Še slabše bo za vas, če poskusite.«

»Vem to«, je vzdihnil Mr. Marvel;

»vem vse to.«

Nesrečna postava s ponošenim svilnatim klobukom je premerila s svojim bremenom cesto male vasi in že izginila v temo, ki se je zbirala za lučjo od oken.

XIV. V Portu Stowen.

Deseta ura drugega jutra je našla Mr. Marvela neobritega, umazanega, oprasene-ga od pota, ko je sedel z rokami globoko v žepu, truden, nervozen in brezupen, pa napihujoč lica v pogostnih presledkih, na klopi zunaj male krčme v vasi Port Stowe. Knjige so ležale zraven njega, a so bile zdaj zvezane z vrstico. Culo je pustil vsled izpremenjenega načrta nevidnega človeka v smrekovih gozdovih za Bramblehurstom. Mr. Marvel je sedel na klopi, pa dasi se nikdo ni nimalo zmenil zanj, je bil vseeno mrzlično razvnet. Roke so mu neprestano nervozno stikale zdaj po enem, zdaj po drugem žepu.

Ko je sedel tako že dobro uro, je

prišel iz krčme že bolj prileten mornar s časnikom v roki in je sedel poleg njega.

»Lep dan«, je rekel mornar.

Mr. Marvel se je nekam boječe ozrl.

»Prav lep«, je rekel.

»Ravno pravo vreme za ta letni čas,« je rekel mornar.

»Popolnoma«, je dejal Mr. Marvel.

Mornar je vzel iz žepa zobnik in se je ukvarjal z njim nekaj minut. Njegove oči so medtem z lahkoto ogledovale Mr. Marvelovo zaprašeno postavo in knjige poleg njega. Ko se je bil približal Mr. Marvelu, je slišal nek glas, ki je bil podoban žvenku v žep izpuščenega denarja. Nasprotje med Mr. Marvelovo zunanostjo in tem znamenjem obilnosti je vzbudilo njegovo pozornost. Odtod pa so se mu misli vrtnile zopet nazaj k stvari, ki ne je čudno krepko oprijela njegove domisljije.

»Knjige?« je rekel iznenada, ko je končal z zobnikom.

Mr. Marvel se zganil in se ozrl po njih.

»Ej, da!« — »Res, knjige so to.«

»V knjigah so včasih prav čudne stvari,« je rekel mornar.

»Rad verujem,« je dejal Mr. Marvel.

»In prav izvanredne stvari se izve iz njih,« je rekel mornar.

»Tudi resnica,« je dejal Mr. Marvel.

Metril je svojega tovariša, za tem pa se je ozrl krog sebe.

mesto samih obljub stopila tudi dejanja, čeprav ne v toliki meri, kot bi bilo želeli.

Poleg dela z interpelacijami, s pismenim in na ministere ustmenim posredovanjem v najrazličnejših zadevah, poleg dela v odsekih in pri konferencah z vlado so se udeleževali poslanci tudi pri dno dela v plenumu zbornice. Klub je bil zastopan na govorniški tribuni pri vseh važnih vprašanjih. Oziroma se samo na delo tega tedna V zadevi odškodnine za po nedolžnem zaprte in usmrčene je govoril dr. Benkovič in seznanil širšo javnost z nekaterimi kričnimi slučajmi, ki utemeljujejo politiko Jugoslovanskega kluba. Pri debati o kongruji je govoril poslanec Demšar o zaslugah in trpljenju slovenske duhovščine v miru in zlasti med vojno. V podrobnostih se je pečal s predlogo o kongruji, specialno z izpreminjalnimi predlogi Seitzovimi, poslanec dr. Benkovič.

Čudno se nam je zdelo, da se ona dva poslanca, ki sta izstopila iz Jugoslovanskega kluba, nista udeležila niti glasovanja o kongruji niti akcije za odpust starejših letnikov. Neposredno pred odhodom zbornice na počitnice je slikal poslanec dr. Ravnihar bedo našega učiteljstva, ki zasluži boljših časov in se zavzel toplo za korenito izboljšanje položaja teh trpinov.

Enako so se udeleževali razprav v zbornici tudi drugi poslanci. Omenjamo n. pr. govore poslancev dr. Korošca, Jarca, Gostinčarja, dr. Rybára, dr. Pogačnika, Piška, Roškarja, Spinčiča, dr. Laginje i. dr. o katerih smo poročali svoj čas obširno.

Državni zbor.

Na Dunaju, 15. sušca 1918.

Sežiganje mrličev.

V zdravstvenem odseku so dosegli včeraj svobodomiselnosti, brezdvomno na podlagi dogovorjenega napada, da se je sprejel predlog dr. barona Hocka, naj se dovoli sežiganje mrličev. Za predlog je glasovalo 13 članov odseka, proti pa samo poslanec Pišek, ki nam je povedal o stvari sledeče: Krščanske stranke niso bile pri seji navzoče. Poslanec Gostinčar je hitel ponje, a medtem se je bilo glasovanje že izvršilo. Opozoril je nekega poslanca, ki je bil glasoval za predlog, da stvar sedaj ni izpeljiva že radi pomanjkanja drva in premoga, če se na vse drugo ne oziramo, kar govori proti sežiganju mrličev. »Preden bo sežiganje mrličev dovoljeno v zbornici, bo že davno dovolj lesa in premoga,« je odgovoril poslanec. Od sklepa v odseku od sklepa v zbornici je seveda dolga pot in prepričani smo, da je uspeh, ki ga je hotel doseči Hock, z včerajšnjim glasovanjem tudi že zaključen. Značilno pa je, da gotovi ljudje menijo, da ima avstrijska zbornica sredi zunanjih in notranjih kriz države še vedno čas za kulturni boj razmeroma tako malenkostnega pomena. — Pri seji je bil navzoč kot zastopnik vlade grof Chorinsky, ki se je izjavil v imenu vlade proti predlogu iz dveh razlogov: prvič ne obstoja iz higienskih razlogov nikaka potreba po sežiganju mrličev in poleg tega pomeni tudi fakultativna vpeljava sežiganja žaljenje verskega čuta ogromne večine prebivalstva.

Aprovizacija v političnem okraju Tolminu.

Načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec se je obrnil dne 9. januarja t. l. pismeno na ministrskega predsednika glede aprovizacije Tolmina in je dobil te dni odgovor sledeče vsebine: Trgovsko mini-

»In izredne reči so na primer tudi v časnikih,« je rekel mornar.

»To se ve, da so.«

»V tem-le časniku,« je rekel mornar.

»Oj!« je dejal Mr. Marvel.

»Tu notri stoji zgodba,« je rekel mornar, motreč Mr. Marvela s trdnim in premišljenim pogledom, »tu notri je n. pr. zgodba o nekem nevidnem človeku.«

Mr. Marvel je nategnil usta po strani, se popraskal po licu in začutil vročino v ušesih. »O čem bodo pa prihodnji pisali?« je vprašal tiho. »O Avstriji ali Ameriki?«

»Niti o eni, niti o drugi,« je rekel mornar. »O tukajšnjih krajih.«

»Za Bogale!« je rekel Mr. Marvel in se tganil.

»Ako rečem: o tukajšnjih krajih,« je nadaljeval mornar v neizmerno tolažbo Mr. Marvela, »to se ve, da ne mislim te vasi, nego to okolico.«

»O nevidnem človeku!« je dejal Mr. Marvel. »Kaj pa je tu delal?«

»Vse,« je rekel mornar, pozorno motreč Marvela, in je nato pristavil: »vse — božje — stvari.«

»Že štiri dni nisem videl časnika,« je rekel Marvel.

»Ipjng je tisti kraj,« se je prikazal, »je rekel mornar.

»Kaj ne poveste?« je dejal Mr. Marvel.

(Dalje.)

strstvo je ukazalo centrali za petrolej dne 27. februarja t. l., naj nakaže 10 sodov (okrog 1500 kg) petroleja za politični okraj Tolmin. Pravtako je ukazalo deželnemu mestu za obleko v Trstu, naj oskrbi tolminski okraj. O pritožbi glede dobave lesa za barake se je obvestilo namestništvo v Trstu, ki je upravičeno, da ukrene potrebno v lastnem delokrogu. Da se odpo- pomanjkanju krmil, se je obrnil urad za prehrano brzojavno na vrhovno armadno poveljstvo s prošnjo, naj odstopi 20 vagonov sena od zalog za vojaštvo.

Dr. Korošec dobiva tudi od Nemcev zahvalo za nastop Jugoslovanskega kluba v korist starih črnovojnikov in za oproščenje edincev od vojaške službe. Eno pismo zahteva, naj se odpuste tudi častniki starejših letnikov.

Razgovori o nujnih vprašanjih poslancev Jarca in Fona.

Na Dunaju, 15. sušca 1918.

Včeraj in danes se je vršilo pri ministrskem predsedniku posvetovanje glede nujnega vprašanja poslancev Jarca in Fona, kako naj se zagotovi pravočasno obdelovanje polja in preskrba ljudstva z raznimi neobhodnimi potrebščinami. Posvetovanja so se udeležili zastopniki poljedelskega, vojnega, domobranskega in trgovskega ministrstva, ter višjega armadnega poveljstva. Glavni upehi posvetovanja so sledeči:

Obljubilo se je, da dobi Kranjska na razpolago krompir, ki je potreben za sajenje. Število živine, ki jo mora oddati kranjska dežela v naslednjih treh mesecih, se je znatno znižalo, kakor smo že poročali.

Vojaštvo bo oddajalo vojaške oddelke s konji vred na kmete. Prvotno se je zahtevalo, da kmet sam preskrbi moštvo in konjem hrano; sedaj je vojno ministrstvo določilo, da prevzame vojaška uprava tudi prehrano konj in moštva v bivšem vojnem ozemlju na Kranjskem. Težakom se dovoli večja množina živil; poskrbelo se bo, da okrajna glavarstva ne bodo delala sitnosti glede vprašanja, kateri kmetski delavci se imajo smatrati za težake. Za težke delavce veljajo lahko vsi kmetski delavci in dobe torej kvoto 300 g. Najmanj se pa mora tretjini kmetskih delavcev priznati kvota za težke delavce. Ko torej hodijo kmetje po mlevske karte ali nakaznice za moko, naj se ne pozabijo prijaviti kot težki delavci.

Posebna točka v razpravi je bila preskrba kmetskega prebivalstva z usnjem. Vlada se odločno upira temu, da bi smeli kmetje sami dajati kože v stroj. Pač pa bo vojaštvo dalo v najkrajšem času na razpolago zalogo starih vojaških čevljev in tudi potrebno usnjo, da se popravijo. Oboje se bo razdelilo samo med kmetsko prebivalstvo. Med kmete se razdeli tudi stara konjska oprava. Pri razdelitvi usnje, ki ga odstopi vojaštvo za potrebe civilnega prebivalstva, se ne bodo upoštevali le čevljarji po mestih, ampak se bo usnje razdelilo naravnost med kmete potom kmetskih občin, in sicer v veliko večji meri kot doslej. Vojaška oblast je oddala za civilno prebivalstvo v zadnjih treh mesecih lanskega leta nad 3.000.000 kg podplatov; upati je, da bo mogoče razdeliti tako vsak mesec milijon kg podplatov; gre samo za to, da pride to usnje v prave roke.

Svinjskih kož sme dati vsak kmet v stroj eno petino vseh kož, ki jih ima na razpolago; ta petina pa ne sme nikdar presežati števila petih kož.

Glede oprostitve vojaške službe opozarjamo na zadnjo odredbo cesarjevo glede črnovojnikov leta 1867, 68 in 69. Zagotovilo se je tudi, da se bodo do 1. 1875. rojeni kmetovalci oproščali za nedoločen čas, enako tudi za službo v fronti nespodobni vojniki letnikov 1876—1879 (z izvidom B in C). Ako se prosi dopusta za vojaštvo, ki je na fronti, naj se vloži prošnja pri glavarstvu, ki jo odpošlje naravnost na dotični oddelek na fronti; tu dobi vojak lahko dopust do 6 tednov. Povprečno 10 odstotkov moštva kmetskega stanu na fronti naj bi bilo stalno na dopustu.

Glede pritožbe, da kmetsko prebivalstvo ne dobi mesa niti za bolnike, je izjavil zastopnik centrale za promet z živino, da ne obstoji v tem oziru nikaka odredba ministrstva in da bo dal stvar preiskati.

Ker je poslanec Fon izrazil dvom, da ne dospe v Gorico vsa količina živil, ki je za Gorisko nakazana, je izjavil načelnik urada za prehrano, da je odredil, da gredo nakazila od centrale naravnost na gospodarski urad za Gorisko in da gredo istakotako vagoni naravnost v Gorico, ne da bi imel še kdo pravico, z njimi razpolagati.

Nadalje je odredil, da se podasta na Gorisko, in sicer tudi v oddaljene doline, dva njegova odposlanca, da se prepričata, ali aprovizacija dobro funkcionira.

Za obnovev Goriske je dalo vojaštvo na razpolago šest in za aprovizacijo štiri toverne avtomobile; slednji ga bodo rabili posebno v goratem delu dežele.

Glede aprovizacije in preskrbe s semenskim krompirjem je podal ministrski

predsednik zaupna pojasnila, ki so na splošno zadovoljiva.

Z ozirom na svoječasno interpelacijo okupiranemu ozemlju poslanca Fona, da treba odpreti mejo proti Italiji, je izjavil zastopnik vrhovnega armadnega poveljstva, da se je te dni izdal ukaz na poveljstvo soške armade, da odpre mejo v svrhu aprovizacije v tolikem obsegu, kolikor so obstojali v mirnem času gospodarski stiki z italijanskim prebivalstvom, tako n. pr. do Čedad.

Boj za kruh kranjskega učiteljstva se nadaljuje.

Ker kranjsko učiteljstvo vključ vladnim brzojavkam še vedno ni prišlo do svojih pravic in do svojega denarja, so se vsa okrajna učiteljska društva na Kranjskem dne 15. t. m. obrnila z brzojavkami na Jugoslovanski klub, na ministrsko predsedstvo in na učiteljsko ministrstvo na Dunaju. Vsa pravična in poštena slovenska javnost je na strani našega vrlega učiteljstva in z iskrenimi simpatijami spremlja njegov možati boj za kruh. Brzojavke se glase:

Učiteljstvo deželnega stolnega mesta Ljubljane je v tekočem letu brez vsake draginske doklade. Deželni odbor jih noče več izplačevati. Državnega enkratnega nabavnega prispevka še sedaj nismo dobili. Izplačilo zavira še nedokončano delo deželnega šolskega sveta. V vojni smo dali državi vse, kar je od nas zahtevala; tovariše, brate, sinove. Delujemo v vsak občeokoristni namen v šoli in izven šole. Danes pa stojimo pred gospodarsko katastrofo. Brez materialnih sredstev smo. Plače so beraške. Zvestobo in delo nam vračajo oblasti s preziranjem in zadrževanjem tega, kar nam je namenila država. Naš položaj tira učiteljstvo do obupa. Ob takih razmerah je uspešno delo nemogoče, ker izčrpane moči odpovedujejo. Zanje nam ne dajo nadomestila. Naš stan hira in se pogreza v prepad. Protestujemo proti takemu sistematičnemu uničevanju svojega stanu! Vse prošnje nič ne pomagajo. Deželni odbor in vlada sta gluha in brezsrčna. Zahtevamo rešitve z Dunaja. Storite vse, da bo konec temu nekulturnemu položaju! Hočemo imeti, kar je našega! Hočemo popolnega zadoščenja v imenu beraško ponižanega stanovskega ponosa in užaljene stanovske časti!

Za Ljubljansko učiteljsko društvo: Jakob Dimnik, predsednik.

Naše učiteljstvo mori skrajno pomanjkanje. Živeti mora ob neprimerno nizkih plačah in ne dobiva od dežele nobene vojne draginske doklade. Zato s polnim zupanjem pričakuje, da mu nemudoma in izdatno pomaga država, kateri je vzgajilo toliko odličnih mož in plemenitih žen. — Za »Društvo učiteljev in šolskih prijateljev ljubljanske okolice: Janko Zirovnik, predsednik.

Učiteljstvo črnomačjskega političnega okraja na Kranjskem se zaveda, da je vselej vestno izpolnjevalo svoje dolžnosti in jih izpolnjuje še danes. Vzgojili smo državni najboljše bojovnike, dali smo ji svoje tovariše, brate in sinove, rado- voljno smo se odzvali kjerkoli nas je klicala na delo. Za plačilo pa nas čaka strašen pogin, bedna smrt, ker nimamo denarja, da bi si kupili živeža in obleke. V tekočem letu nismo dobili še nobene draginske doklade. Deželni odbor je ustavil izplačevanje, niti od države določenega enkratnega nabavnega prispevka za leto 1917. nismo dobili, ker deželni svet do danes ni izgotovil razdelitve. Vsled tega je naše materialno stanje naravnost obupno, nepopisno strašno je naš položaj. Izčrpane so naše moči, mi ne moremo več dalje. V svojem obupu kličemo tem potom po pomoč! V interesu propadajočega učiteljskega stanu in šolstva zahtevamo kruha in takojšnje rešitve! Naše oblasti so brez srca. Dobro so jim znane naš stan in naše rodovine uničujoče razmere, a vstrajajo trdovratno pri svoji nečloveški brezsrčnosti. Vse naše prizadevanje je ostalo brezuspešno, zato pritisnite nanje z vso silo, da dobimo učitelji, kulturni delavci, kar nam gre po zakonu in po pravici. — Belokranjsko učiteljsko društvo. Valentin Burnik, predsednik.

Učiteljstvo kamniškega političnega okraja na Kranjskem ni dobilo v tekočem letu še nobene draginske doklade. Deželni odbor je izplačevanje ustavil, a od države določenega enkratnega nabavnega prispevka še sedaj nismo dobili, ker ni deželni šolski svet izgotovil razdelitve. Vse naše prizadevanje je ostalo brezuspešno. Učiteljstvo stoji na robu materialnega propada. Hiram in ginemo mi, naše žene in naši otroci. Državi smo dali v letih vojne, kar je od nas zahtevala; vzgojili smo ji bojovnike, dali svoje tovariše, brate in sinove. Za plačilo smo gladni in raztrgani. Nedopovedljivo strašno je naš položaj! V tem obupu se zatekamo tem potom in v zadnji uri po pomoč. Zahtevamo v interesu propadajočega svojega stanu in šolstva kruha in rešitve. Vsi izčrpani nemoremo več delati. Naše oblasti nimajo srca za nas in naše rodovine.

Pritisnite na nje z vso silo, naj nam nemudoma dajo, kar nam gre po zakonu in po pravici. Protestujemo proti takemu uničevanju kulturnih delavcev. Apeliramo v imenu človečnosti na hitro pomoč in v nje imenu zahtevamo neizprosno stroge remedure naš stan morečih razmer! — Za Učiteljsko društvo kamniškega okraja: J. Petrovec, predsednik.

Učiteljstvo krškega političnega okraja na Kranjskem ni dobilo v tekočem letu še nobene draginske doklade. Deželni odbor je izplačevanje ustavil, a od države določenega enkratnega nabavnega prispevka še sedaj nismo dobili, ker ni deželni šolski svet izgotovil razdelitve. Vse naše prizadevanje je ostalo brezuspešno. Učiteljstvo stoji na robu materialnega propada. Hiram in ginemo mi, naše žene in naši otroci. Državi smo dali v letih vojne, kar je od nas zahtevala, vzgojili smo ji bojovnike, dali svoje tovariše, brate in sinove. Za plačilo smo lačni in raztrgani. Nedopovedljivo strašno je naš položaj! V tem obupu se zatekamo tem potom in v zadnji uri po pomoč. Zahtevamo v interesu svojega propadajočega stanu in šolstva kruha in rešitve. Vsi izčrpani ne moremo več delati. Naše oblasti nimajo srca za nas in naše rodovine. Pritisnite nanje z vso silo, naj nam nemudoma dajo, kar nam gre po zakonu in po pravici. Protestujemo proti takemu uničevanju kulturnih delavcev. Apeliramo v imenu človečnosti na hitro pomoč in v nje imenu zahtevamo neizprosno stroge remedure naš stan morečih razmer! — Pedagoško društvo v Krškem, 15. marca 1918. — Drag. Humek, t. č. predsednik.

Učiteljstvo logaškega političnega okraja na Kranjskem ni dobilo v tekočem letu še nobene draginske doklade. Deželni odbor je izplačevanje draginskih doklad v tem letu ustavil, enkratnega državnega nabavnega prispevka pa še dosedaj nismo dobili, ker ni deželni šolski svet izgotovil razdelitve. Vse naše prošnje so bile brezuspešne. Vsi stojimo ob robu materialnega propada. Vsled pomanjkanja hiram mi, naše žene in naši otroci. Državi smo vzgojili hrabre bojovnike, dali smo svoje tovariše, brate in sinove. Z vso vne- mo in z vsemi močmi smo vneli mladi- dino k delovanju v pomoč ranjenecem in drugim potrebam, a kot plačilo se nam obeta glad in pomanjkanje. Naš položaj je strašen in obupen! — V tem žalostnem in obupnem položaju kličemo tem potom po pomoči. V interesu vsega učiteljstva zahtevamo pomoči, zahtevamo kruha. Vsled pomanjkanja najpotrebnejših živil ne moremo več delati. Oni, katere veže dolžnost nam pomagati, so do nas in do naših družin brezsrčni. Z vso silo pritisnite nanje, da nam takoj dajo, kar nam gre po zakonu in po pravici. Z vso odločnostjo protestiramo proti takemu neusmiljenemu uničevanju učiteljskega stanu. Le hitra pomoč nas more še rešiti. V imenu človeštva apeliramo na pomoč, v njenem imnu zahtevamo stroge remedure naš stan morečih razmer! Za »Učiteljsko društvo logaškega okraja: Leopold Punčuh, predsednik.

Učiteljstvo postojnskega političnega okraja se nahaja v največji stiski. Deželni odbor je ustavil izplačevanje draginske doklade, ki jo je dobivalo učiteljstvo v preteklem letu, a enkratni nabavni prispevek, dovoljen od države, se nam tudi še ni celotno izplačal. Pri dobavi živil in obleke se ne privoščijo učiteljstvu nobene ugodnosti. Zato učitelji in njih družine hira- rajo, nimajo potrebnih oblačil ter so na robu obupa. V tem stanju ne moremo živeti in vršiti težavnega dela. Z učiteljstvom bo pa propadla tudi mladina, up očetnjave. Proti takemu uničevanju kulturnih nositeljev ter zanemarjanju slovenske mladine najodločneje protestujemo, a od visoke vlade pričakujemo najhitrejšo in izdatno pomoči. — Za učiteljsko društvo postojnskega političnega okraja: J. Brinar, preds- namestnik.

Tukajšnje učiteljstvo strada. Naš položaj je naravnost obupen. Vse je tisočkrat dražje; mi smo navezani na plače mirnih časov. Ne dobivamo nikakih doklad. Deželni odbor jih je ustavil; enkratnega nabavnega prispevka ni, ker ni deželni šolski svet še izgotovil razdelitve. Državi dajemo kar zahteva. Vzgojili smo ji bojov- niki, na katere je lahko ponosna. Za plačilo ginemo kot psi za mrtolom. V imenu človeštva zahtevamo kruha in rešitve. Naše oblasti so gluhe za naše prošnje. Pritisnite nanje z vso silo, dajte nam kar je našega. Zahtevamo stroge remedure naš stan morečih razmer. — Učiteljsko društvo rad- dovoljskega okraja. Šega, preds.

Učiteljstvo šolskega okraja Rudol- fovo na Kranjskem ni dobilo v teko- čem letu še nobene draginske doklade. Dežela je izplačevanje ustavila, državni prispevek še ni razdeljen. Naše pri- zadevanje je brezuspešno. Na robu materialnega propada. Hiram in ginemo mi in naše družine. Vsi smo dali več kakor je zahtevala. Z vso silo smo in raztrgani. Obupen je naš položaj. V zadnji uri zahtevamo pomoči. Pritisnite na nje z vso silo, da nam dajo, kar nam gre po zakonu in po pravici. V imenu

človečnosti zahtevamo neizprosne stroge remedure naš stan morečih razmer. — Učiteljsko društvo okr. Rudolfovo. M. Matko, predsednik.

Učiteljstvo kranjskega političnega okraja na Kranjskem ni dobilo v letu 1918 nobene draginske doklade in tudi državni nabavni prispevek ni izplačan. Učiteljstvo stoji na robu materialnega propada. Državi smo dali vse: vzgojili smo ji bojevnike, dali svoje tovariše, brate in sinove. Za plačilo smo gladni, raztrgani in izročeni obupu. Kličemo v zadnji uri po pomoči. Naše oblasti nimajo src za nas. Pritisnite nanje z vso silo in rešite nas tega kulturnega škandala.

Učiteljstvo stoji na robu materialnega propada. Obupani se zatekamo tem poštom po pomoč. Naše oblasti nimajo src za nas. Prisilite jih, naj nam nemudoma dajo, kar nam gre po zakonu in pravici. Državi dajemo, kar od nas zahteva, vzgojili smo ji bojevnike, dali svoje tovariše, brate, sinove. Za plačilo pa poginjamo. Protestiramo proti takemu uničevanju kulturnih delavcev. Apeliramo v imenu človečnosti na hitro pomoč in v nje imenu zahtevamo neizprosno stroge remedure naš stan morečih razmer! Za učiteljstvo litijskega okraja: Ivan Bezeljak, predsednik.

Hrvatski sabor.

Zagreb, 15. marca.

Začetek današnje seje ob pol 12. uri. Predseduje dr. Lukinić. Poslanec Ivica Kovačević interpelira vladu gl. te prepovedi proslave 100letnice Petra Preradovića. Preradović, avstrijski general, je bil velik pesnik narodnega edinstva ter nas je učil to, kar nam danes Mažari prepovedujejo. Interpelacija zahteva od bana, naj takoj prekliče prepoved in omogoči, da se proslava kolikor mogoče svečano izvrši. — Podban Krišković zagovarja vladu, proti pa govori ponovno posl. Kovačević. Večina vzame odgovor vlade na znanje. (Klici: Vramota!) Posl. Peršić interpelira vladu glede rezervatne naredbe vlade, v kateri se zahteva, naj se na vsak način preprečijo izjave občin za narodno samoodlobo. Govornik pravi, da je ta rezervatna odredba dokaz, kako lažnjiva je trditev o svobodi v deželah krone sv. Štefana. Ta naredba je v protislovju s politiko grofa Černina. Mažari Hrvatom že danes kratijo prve pravice, kaj bi šele bilo, če dobe samostojno vojsko. Zahteva od vlade, naj prekliče to odredbo. — Podban Krašković pravi, da se občine nimajo pravico vmešavati v politične zadeve, zato te naredbe vlada ne bo preklicala. — Koalicija vzame odgovor podbana na znanje. — Dr. Budisavljević interpelira bana glede ustavitve dnevnika »Glas Slovenaca, Hrvata i Srba« za osem dni. — Konec seje ob pol dveh.

Zagreb, 16. marca.

Začetek današnje seje ob pol 12. uri. Predseduje dr. Medaković. Verificirata se mandata dr. Bertića in grofa Kulmerja, sodišču pa izroče poslanca: pl. Hreljanovića, dr. Franka, barona Rajčića in Lovrekovića. — V poročilu imunitetnega odseka prizna poročevalec Paleček, da se je kršila imuniteta poslancev o priliki zborovanja jugoslovanskih zastopnikov v Zagrebu. Opozicija s tem ni zadovoljna ter je vložila protipredlog, v katerem zahteva zadoščenje, naj ukrene vlada vse potrebno, da se kaj takega ne bo nič več dogodilo. O tej zadevi se več poslancev opozicije in večine izjavi ter končno sprejme večina odgovor vlade na znanje. — Konec seje ob tri četrt na 3.

Prihodnja seja v ponedeljek, dne 18. marca.

Koroške c. kr. oblasti in deklaracija.

Poslanci dr. Korošec in tovariši so na ministrskega predsednika vložili naslednjo interpelacijo:

Kljub temu, da je ministrski predsednik koroškim c. kr. oblastem, ki so pričele zasledovati vojsko proti izjavam za jugoslovansko deklaracijo z dne 30. maja 1917, ukazal, naj ljudi nikar ne nadlegujejo in opusté vsako oblastveno vmešavanje, posebno sodnijske in politične pozivnice, c. kr. gospodje na Koroškem svojega dela še niso ustavili. Nemškoniacionalni strankarji v c. kr. pisarnah se ne ozirajo na ta ukaz.

V št. Rupertu pri Velikovu je 220 Slovencev podpisalo izjavo za majniško deklaracijo z dne 30. maja 1917, kakor tudi zahvalo cesarju Karlu I. in sv. očetu za njuno mirovno delo. Ko je bila dotična pola že 4. marca odposlana na Dunaj, je koj na to orožnik preiskoval od hiše do hiše, kjer so deklaracijo podpisali. Zanimal se je za imena, kdo je nabiral in kaj vse so podpisali.

Na protest je okrajni glavar Benz izjavil, da je sicer od deželne vlade res dobil ukaz, da ljudi radi deklaracije ne sme nadlegovati, vendar pa to ne izključuje, da orožniki ne bodo smeli zanimati za po-
ve pri podpisovanju in poizvedovati, če si pri tem kaj nepoštevno. Dnevna

ovadba, da je neka nabiralka pri agitaciji rekla, da gre za mir — seveda izmišljeno obrekovanje — je zadostovala za poizvedbo.

Vidimo: okrajni glavar in njegovi orožniki se malo brigajo za ukaze svojih predstojnikov. Kajti to »zanimanje za pojave pri podpisovanju« ni prav nič drugega kot nadlegovanje, ki ima očividni namen, ustrašiti ljudi pred podpisovanjem. Orožnik brez konkretnega suma za kak po kazenskem zakonu kazniv delikt ne sme okoli vohati in »poizvedovati«. Kdo podpisuje, kdo nabira, kaj je na poli, ga toliko časa nič ne briga, dokler nima zadostno resnega suma, da se godi kaj protizakonitega. Še predno je kaj konkretnega, že nadleguje in sicer na ukaz c. kr. okrajnega glavarja v Velikovu, kljub izrecnemu ukazu od zgoraj.

Tako se godi tudi po drugih občinah. Vsak dan prihajajo pritožbe o renitentnih c. kr. uradnikih in orožnikih.

Vprašamo ministrskega predsednika: Ali je voljan uvideti, da nemškoniacionalno uradništvo zasleduje le svoje politične cilje z zlorabo oblastvene moči? Ali upa, da se bo tam s tem materialom, ki zakon in ukaze iz ministrstva z največjo mirnostjo dan za dnem prelamlja in krši, mogel kdaj doseči red in objektivnost? Ali ne spozna, da se mora proti takim ljudem kaj doseči le z vso strogostjo? Ali mu je še mogoče, oziroma ali ima napram gospodom okrajnim glavarjem in orožnikom na Koroškem še toliko avtoritete, da bo uveljavil izpolnitev svojih odredb?

Dunaj, 15. marca 1918.

Podpisi.

S Tržaškega.

V Trstu izhaja »Unione«, obskuren, zakoten listič. Ne bi se z njim ukvarjali, ko bi ne nosil firme katoliškega lista, saj je namenjen laškim tretjerednicam. Da bi moral biti skoz in skoz religiozen list, pričajo naslovi posameznih člankov. Vzemimo zadnji številko! Naslovi: Judje v naši državi. Misli o postnem času. Tedenski koledar. Javno čiščenje v Trstu. Postne pridige. Križev pot v mestu. Praznik sv. Jožefa. Družba sv. Petra. Dasi po namenu programa cerkven list, in dasi ga bero le stare dobre ženske, vendar ni v Trstu lista, niti političnega, ki bi tako krivično hujskal zoper Slovence.

V nekem članku se jezi, ker nabirajo tržaške Slovence podpise za deklaracijo. To smejo, toda kar sledi, presega vse meje. »Unione« pravi, da »mnoge osebe zlorablja svojo avtoriteto, ki jim jo daje obleka, da bi dosegli podpis tudi takih oseb, ki bi ne hotele podpisati deklaracije.« Nadalje pravi, da podpisujejo tudi take osebe, ki bi tega po svojem stanu ne smele storiti.

Ali ni to laž, obrekovanje in bujskanje? Pozivljamo »Unione«, da navede one osebe (misli seveda na duhovnike), ki so zlorabili svojo avtoriteto. Nadalje jo pozivamo, da navede osebe, ki so podpisale, a bi po svojem stanu ne smele podpisati. Kaj si morajo o nas Slovencih misliti one revne laške ženske, ki berejo ta list? Kakšno zlorabljanje avtoritete je, če je vodstvo »Mar. doma« dovolilo, da se podpisuje deklaracija v njegovih prostorih? Katera oseba bi po svojem stanu ne smela podpisati izjave, polne vdanosti do našega cesarja?

Brezmejno hinavščino pa kaže list z naslednjimi stavki. »Mi Italijani hočemo živeti v najlepši harmoniji z vsemi drugimi narodi v Avstriji.« Prav tisti tržaški Italijani nočejo dati 40.000 tržaškim Slovincem niti ene ljudske šole, da ne govorimo o srednjih in strokovnih šolah. O »najbolji harmoniji« tako govori tisti Lahi, ki nas tržaške Slovence stiskajo kot sužnje, nas zmerjajo vsepovsodi s »ščavi«, nas podijo iz služb, tudi tisti Italijani, ki — po možnosti — mečejo naš jezik iz cerkve itd. In ti Lahi, ki so to napisali, poznajo resnico, tako da bi se tukaj komaj moglo govoriti o »dobri veri«. Noben liberalen laški list ne piše tako, samo ta list, ki ga je dovolila tudi cerkvena oblast. In dalje! Koj na to trdi, da hočemo Slovenci oporati Lahe njihove zemlje, da jim hočemo vzeti vse pravice itd. Ali je to kaj drugega kot hinavščina? To se bo korenito spremenilo. Čujemo, da pripravljajo primerne osebe korake, da nastopi kompetentna oblast proti počenjanju tega lističa.

Za mir brez zmagovalcev.

V »Daily News« je objavil Gardiner članek, v katerem med drugim izjavi: Svetovne vojske, od katere sta obe strani pričakovale kmalu odločilne zmage, ni več; ne vemo, kdaj bi se z vojaškim ali z gospodarskim orožjem končala. Spekulacija, da bi Amerika 1919 ali 1920 odločilno vplivala na vojaško tehniko, ne more tvoriti varne strehe svetu, ki živi v nepreračunljivih katastrofalnih dogodkih. Nemčije ne bomo izstradali, a sovražnik nas tudi ne bo izstradal. Če naj le sila odloči vojsko, lahko še zelo dolgo trpi. Ali res ne vidi nobena druga pot k miru.

ki si ga, če izvzamemo nekaj moralnih idotov, ves svet želi? Ako bi mogli doseči tak mir, kakršnega mi hočemo, bi se vojska lahko končala jutri. Kakšen mir hočemo? Povsod sta dve stranki: ena se zavzema za mir z mečem, druga za mir razuma. Kadar je položaj na bojišču neugoden, zmaguje pamet, kadar je položaj ugoden, pa zmagujejo plesoči dervisi. S sovražnikom se ne moremo spraviti, ker nikdar ne prevladuje na obeh straneh isto občutje. Kadar dožive poraz Nemci, se poslušajo socialisti, če je pa nade na mir moči, dobi Hindenburg prosto roko. Vojni stroj deluje zato naprej. Navaden mož hrepeni po takem miru, ki bi preprečil novo katastrofo, a zmagame meča nad mečem takega miru ne more priboriti. Po slavnih Wilsonovih besedah se more skleniti mir brez zmage, z novo orientacijo narodov. Tako politiko zahteva pretežna večina narodov, a vlade zasledujejo drugačno politiko. Na koncu koncev zahteva, da mora vlada precej odstopiti in da prevzamejo vlado pošteni možje, ki bodo sprejeli popolnoma Wilsonovo načelo, odklanjali vse aneksije, priznavali samoodločno narodov in uporabljali gospodarsko orožje le za to, da se vojska pravično konča.

Spominimo se!

Tiho in osamljeno stoji koncem Elizabetne ceste v Ljubljani neveliko poslopje sredi vrta. Na vrtnih vratih je skromen napis: »Elizabetna otroška bolnišnica«. Promet tod okoli ne velik in še tisti, ki hodijo mimo, se komaj spomnijo, kakšen zavod je to. Od časa do časa se oglasi v časopisu prošnja uprave za podporo, navajajo se številke oskrbovanih otrok, opisuje beda in potreba, nato pa zopet zavlada molk in za široko javnost Elizabetna otroška bolnišnica takorekoč ne obstoja. In nikomur v široki javnosti se menda niti ne sanja, kaj bi za mnoge pomenilo, ako bi tega zavoda v resnici ne bilo. Sedaj pa poslušajte:

Nekje v okolici Ljubljane živi številna družina: devet otročičev, najstarejši star 14 let. Mati bolna na pljučih, vsled raznih nesreč, bolezni in sedanjih prehranjevalnih razmer docela onešana. Vrhu vsega pa se ji zopet bliža težka ura, ko ima priti na svet deseto dete. Najmlajši otrok je še v zibelki — leto ima, a vsled pomanjkanja mleka in splošne zapuščeniosti — mati je zadnje tri mesece prebivala pljučno vnetje — še ni shodil. Ves slab je, oči bolne; enako dva druga najmlajša. V hiši ni ženske roke, ki bi skrbela za bolnico in otroke, vse je na ramah 14-letnega dečka! Oče je od začetka vojne pri vojakih, vedno ali na fronti ali pa daleč od domačije. Družina nima lastnega posestva in gostuje: odvisna je od aprovizacije — aprovizacije na deželi. Ali si morete misliti, koliko gorja, nezasuženega otroškega gorja krije tista streha?

In sedaj se je približala materi njena ura. Kam bi, nego v bolnišnico. A kaj bo z otroki? Starejši in kolikor toliko zdravi otroci bi že kako; a dete v zibelki in dva druga bolna revčka? Vprašamo tod, vprašamo tam: ali jih sprejmete, za plačilo? »Ni mogoče, toliko imamo dela,« se izgovarjajo nekod, drugod nimajo mleka, tretji zahtevajo obilo lepih plen in drugega perila ter visoko plačilo, kar vse presega sredstva družine; z eno besedo: nihče ne mara bolnih revčkov. Katera vnemarna ženska bi se vzela tega ali onega otroka, a ne radi otroka, marveč radi plačila; človeka stresa groza ob misli, kakšna usoda bi ondč čakala bednega črviča. Mati v bolnišnici vsak dan strahoma izprašuje: Ali ste že poskrbeli za male? Skrb in težka slutnja ji ne dasta pokoja. »Moj Bog, usmili se vsaj otrok!« Tolažimo kakor vemo in znamo: »Vse se bo uredilo, otroke že spravimo v dobre roke, kaj bi jih nel!« Toda v srcu nam samim kljuje skrb: Kam z otroci, kam?

Tedaj nam nekdo svetuje: dajte, poskusite v Elizabetni otroški bolnišnici. S strahom in upom se napotite tje. Kdo ve, če jih bodo sprejeli — oba najmlajša? Za vedejte ste že preje trkali na vrata raznih zavodov — zaman. Ali ni bilo prostora ali ni bil dan kak drug pogoj, z eno besedo — opravili niste nič. Kako bo tukaj?

Prijetno vam dé že takoj sprejem: ne popeljejo vas v kako pisarno ali svečano čakalnico, marveč iz bolniške sobe vam pride nasproti smehljajoča se usmiljena sestra, kateri v par besedah izrazite svojo prošnjo. »Tako težko nam gre sedaj... Toda počakajte, takoj pride sestra prednica.« Sedaj-le bo, kar bo, si mislite in čutite, da je vsa vaša nada na niti.

»Sestra prednica...« Na prvi pogled vidite: Ta žena ima um in srce, tu prošnja ne bo zaman. Iz srca vam privro besede, opišete ji ves položaj in vso bedo. Tiho in resno vas posluša, potem pa pravi: »Uboga družina; tu je na vsak način treba pomagati. Seveda so tudi pri nas vedno večje težave, toda bomo že še ta dva revčka preskrbeli. Le kar pripeljite jih, kadar hočete...«

Nič mrzlega, strogega izpraševanja, nič plačilnih in drugih pogojev, nič pro-

tekcije, nobenih listin: nesreča, bolezen, beda sama na sebi, to je vsa pravica, na katero kaj dajo v Elizabetni otroški bolnišnici.

Naenkrat je vse svetlo v vašem okoli vas. S solzami in smehom se zahvaljujete, potem pa hitite k materi. Prinesli ste ji neizreklijo olajšavo: »Hvala Bogu, sedaj vem, da bosta otroka v dobrih rokah. Ostale bodo že sprejeli sosedje, saj so toliki, da bodo vsaj pasli.«

To je le en slučaj izmed sto in sto podobnih, ko se je otroška bolnišnica izkazala kot edino varno zatočišče bedne dece.

Otročiči s križem na rami, to so gostje Elizabetne otroške bolnišnice. Otroci, ki na svojem križevem potu morda niso našli ne usmiljenih žena, ne Veronike, ne Jožefa iz Cirencie, da morda niti ne usmiljenega pogleda lastne matere... Otročiči, ki bi morali iti tako v smrt ali v nedogled, če bi jih usoda končno ne privedla v Elizabetno otroško bolnišnico. Tu jim odpro vrata, tu jim smamejo križ ali jim ga vsaj olajšajo, tu jim obrišejo pot in prah, operejo rane in mučeniška telesa polože v čisto, belo postelj, v kakršni marsikateri še nikoli ni počival, okrepčajo jih z jedjo — v kolikor pač dopuščajo zaloge, utešijo jih s skrbjo in ljubeznijo. Večina izmed nas na kakor ne bi bilo otrok s križem na rami, kakor ne bi bilo našega dolga nasproti nim, kakor nas ne bi otroška bolnišnica nič brigala. Vemo, uprava ni naša. Toda ali naj zbud tega trpe naši bolni otročiči? Pač ne! Spominimo se torej zlasti v teh dneh otrok s križem na rami in njihovega zatočišča: Elizabetne otroške bolnišnice v Ljubljani!

Volna poročila.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 16. marca. Uradno:

Nobenih posebnih dogodkov.

Dunaj, 17. marca. Uradno:

Se ni nič poročalo.

Načelnik generalnega štaba.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 16. marca. Veliki glavni stan:

Zahodno bojišče. Vojna skupina kraljeviča Ruperta Bavarskega. Zvečer in ponoči so angleški topničarji med Arrasom in St. Quentinom zelo streljali. Sovražni ogenj in bombe letalcev so povzročile večje izgube med prebivalstvom v zadaj ležečih krajih Meninu in v Hallunu.

Bojne skupine nemškega cesarjeviča, pl. Gallwitz in vojvoda Alberta. Vzhodno od Reimsa, na obeh bregovih Moze in na lorenški bojni črti pri Mulsachu in pri Blamontu so podnevi močnejše streljali. Na obeh straneh Ornesa so tudi ponoči živahno streljali.

Z drugih bojišč nič novega.

Berlin, 17. marca. Veliki glavni stan:

Zahodno bojišče. Bojna skupina bavarskega kraljeviča Ruperta: Od opoldne dalje so na Flanderskem s topovi močnejše streljali; drugod le motilni ogenj, ki je bil zvečer živahnejši.

Bojni skupini nemškega cesarjeviča in pl. Gallwitz: Pri Ailette, jugozahodno od Berry au Baca so se v zvezi z uspešno izvedenim nastopom pri Tahure od časa do časa močnejše bojevali. Po deseturni pripravi z obstreljevanjem so napadli francoski oddelki zahodno od Avocourta na široki bojni črti; deloma jih je zadrževal naš ogenj, deloma jih je vrgla naša pehota v bojno moza z možem. Podnevi in deloma tudi ponoči oster topovski boj na vzhodnem bregu Moze. Naša pehota je na več mestih poizvedovala. Kurheški in waldeški napadalni oddelki so vdrl pri Samognieuxu, badenske stotnije pri Beaumontu, saksonske čete, naskakovalne čete pri Bezonauxu globoko v sovražne postojanke, iz katerih so se vratile z nad 200 ujetimi Francozi.

V gozdu Parroy, kakor tudi pri Blamontu in Badonvillerju je sovražnik živahno nastopal.

V značnem boju in z zemlje smo se strelili večeraj 17 sovražnih letal in 2 pri-trjena zrakoplova.

Z drugih bojišč nič novega.

Nemško večerno poročilo.

Berlin, 17. zvečer. Z bojišč nič novega. Ludendorff.

Boj za Odeso.

Dunaj, 16. (K. u.) Vojni tiskovni stan poroča o vkorakanju v Odeso: Naše uradno poročilo 14. t. m. je poročalo, da je bila Odesa napadena z dveh strani. Na zahodu sta jo prišla dva nemška bataljona, na severu pa prednji oddelki avstrijske divizije podmaršala pl. Jessorja, kateri je poveljeval generalni major Alfred pl. Zeidler. Nemški bataljoni so se pripeljali pozneje dopoldne iz Tiraspolja in so z zahoda vdrl v mesto, v predmestju Moldavanska so se spopadli s četami boljševikov, s katerimi so se bili več ur, čez opoldne.

Medtem je prodiral v improviziranem oklopem vlaku po železnici iz Razdielnaja naskakovalni bataljon štev. 30 Zeidlerjeve lovske brigade. Naši oddelki so si že do 2. ure 30 minut popoldne priborili

pot v središče mesta in zasedli obsežni kolodvor. Nemudoma so vdrli naši bataljoni v pristanišče, kjer je bilo še nekoliko prej zasidranih 15 težkih vojnih ladij ruske črnomorske mornarice; kmalu smo se pristanišča polastili; proti večeru, ko smo dobili stik z nemškimi četami, ki so prodirale iz predmestja Moldavansko, smo zavarovali še važne točke v Odesi. Generalni major Zeidler je prevzel poveljstvo pristanišča. Sporazumno z mestno rado in s kijevsko vlado se je uvela v mestu, kjer je vladala prej popolna anarhija, varnostna služba.

Divizija podmaršala pl. Jesserja je pričela prodirati iz prostora pri Podwoloczy-ski. Prednji oddelki, sestavljeni jih je naskakovalni bataljon in preizkušeni lovski bataljon, so se pod spretnim in odločnim vodstvom generalnega majorja pl. Zeidlerja bili tako pri Balti, kakor tudi pri Rozdelnaji z močnejšimi tolpami. Kljub tem zaprekam in okolnostim, da je bila železnica na več točkah poškodovana, so naši 500 kilometrov dolgo progo Podwoloczy-ska-Odesa prekorčili v komaj 12 dneh.

Nastop Japonske.

London, 16. marca. (K. u.) »Times« poročajo 13. t. m. iz Tokija: Poročila iz Amerike in iz Anglije, ki trde, da Japonska nastopi gotovo v Sibiriji, uradno niso potrjena.

Tokio, 16. marca. (K. u.) Reuter. Maksimalisti so umorili v Blagovesthenku 150 Japoncev.

London, 15. marca. Exchange brzojavna agencija poroča iz Tokija: Japonska vlada ni še nič naznanila, kaj da namerava storiti, a kljub temu je le še vprašanje kratkega časa, da Japonska nastopi.

Tokio, 15. marca. Japonski ministrski predsednik je izjavil, da se Japonska za boj na Kitajskem zelo zanima. Rekel je, da je popolnoma izmišljeno poročilo, češ, da odpošlje sporazum oddelek čet v Sibirijo.

Bern, 16. marca. (K. u.) »La Feuille« poroča: Clemenceau, Orlando in Bisolatti se bodo te dni udeležili važnega posveta v Londonu, da se dogovore, kako naj postopajo nasproti Rusiji in z ozirom na nastop Japonske v Sibiriji.

Vstaja na Irskem.

Bern, 16. marca. (K. u.) Lord Salisbury je v zbornici lordov predložil resolucijo, v kateri je zahteval, naj vlada na Irskem s silo nastopi, da bodo postave spoštovali, ker sedanji položaj na Irskem ogroža angleško državo in nadaljevanje vojske. Navajal je, da se revolucionarji urijo, da odganjajo živino, vpadajo na tujo posest, se polasčajo tuje lasnine, da streljajo in mečejo iz hiš bombe, mine, žalijo narodno himno, zasmehujejo vojake, izdelujejo zemljevide, podirajo mostove, kljubujejo poveljem oblasti in demonstrirajo za irsko republiko. Proti Angležem se jere že zavezniški. Ne zadošča, da so razglasili oblegovalno stanje in grofiji Clare, ker se je zlo tudi drugim razširilo. Anarhija Angliji zelo škoduje: vezanih je veliko vojakov, ugled trpi pri zaveznikih in na celem svetu. Boljševizem, ki je uničil Rusijo bo do gotove mere tudi Irsko razbil. Neath je rekel, če bi tudi morala Anglija razpasti, ne morejo irske republike dopustiti. Lord Lansdowne je končno rekel, da je v zadnjih tednih divjala na Irskem zelo nevarna in zavratna vstaja.

Bern, 16. marca. (K. u.) »Petit Parisien« poroča iz Londona: Zaprli so Russe, predsednika izvršilnega odbora Sinnfeinerjev.

Zanimivosti o nemški diplomaciji.

Berlin, 17. marca. V glavnem odseku nemškega državnega zbora so včeraj razpravljali o spomenici kneza Lichnowskega. Kanclerjev namestnik pl. Payer je precej, ko se je otvorila razprava, rekel, da je knez Lichnowsky spisal spomenico, ker je bil užaljen, opozarjal je na gotove napake in netočnosti v njej, sicer je pa pripoznal, da je zakrivila nemška diplomacija pred vojsko velike napake, da je potrebna nujna preosnova, ki se pa more šele po vojski izvesti. Govornik naprednjakov Müller je z ozirom na višnjevo knjigo italijanske vlade ostro kritikoval bivšega nemškega veleposlanika pl. Flotowa v Rimu; očital mu je, da je, ko je izbruhnila svetovna vojska, rekel takratnemu italijanskemu zunanjemu ministru marchesiju Giulianu, da Italija ni dolžna nastopiti. Ostro so tudi kneza Bülowa kritikovali.

Spomenica kneza Lichnowskega obsega približno 1600 širokih vrst; spisana je na pisalnem stroju. Knez jo je spisal na svojem gradu Kuchelna avgusta 1914. Naslovil jo je: »Moja misija v Londonu 1912 do 1914. Besedilo je razdeljeno v male odstavke, od katerih slove nekateri nadpisu: »Moje imenovanje«, »Politika v Maroku«, »Program sira Edwarda Greya«, »Albansko vprašanje«, »Druga balkanska vojska«, »Kolonialna pogodba«, »Bagdad-

ska pogodba«, »Mornariško vprašanje«, »Trgovinska zavista«, »Dvor in družba v Londonu«, »Sir Edward Grey«, »Mister Asquith«, »Nicolson«, »Srbska kriza«. V spomenici knez večkrat zelo hvali svojega prvega sotrudnika, takratnega veleposlaniškega svetovalca in sedanjega državnega tajnika za zunanje reči pl. Kühlmann. — Lichnowsky, ki je bil, preden je izbruhnila vojska, veleposlanik v Londonu, odločno v svoji spomenici nasprotuje nazoru, da bi bila Anglija pričela z Nemčijo vojsko, ker zavida Nemčiji njeno trgovino. O značaju angleškega naroda pravi, da ne znajo spletkariti. O kralju Juriju pravi, da ni posebno olikan in znamenit, a da je pošten, dobrohoten mož priprostit in zdravih nazorov. Lord Grey je, kakor ga opisuje Lichnowsky, idealen socialist in pacifist; priprost in pošten mož, ki ne laže in ne spletkari. O Asquithu je rekel, da je sicer lahkoživec, a ravno tako, kakor njegov prijatelj Grey, prepričan pacifist; naravnost obupan je bil, ker se je položaj v zadnjih dneh julija tako tragično zasukal. Asquith je bil 2. avgusta popolnoma ubit, solze so mu lile po obeh licih, ko je uvidel, da je vojska neizogibna. Tudi Greyev kabinetni načelnik Tyrrell je prijatelj sporazuma z Nemčijo in germanofil. Manj prijazno opisuje knez nemške diplomate; najostreje kritikuje bivšega nemškega veleposlanika v Petrogradu, kneza Pourtalesa, z nobeno besedo ni pohvalil pl. Bethmanna-Holwega. Uničevalno obsoja balkansko politiko grofa Berchtolda.

Ministrska kriza v Rumuniji. — Mirovna pogajanja počivajo.

Avarescuova vlada je odstopila. Mirovna pogajanja z Rumunijo zato počivajo. Rumunski kralj je poklical v Jaš Marghilomana. Naprosil ga je, naj sestavi novo vlado. Marghiloman si je izprosil rok, da se premišli. Odpotoval je v Bukarešt, da se pogovori z zastopniki osrednjih velesil. Dne 17. t. m. se je Marghiloman vrnil v Jaš.

Umišni nizozemski. — Sporazum in Svedska.

Haag, 15. marca. (Kor. ur.) V zmanjšanem ministrstvu so obvestili korespondenčni urad, da ni bilo resnično Reuterjevo poročilo iz New Yorka, češ, da se bodo Združene države in Anglija polastile nizozemskih ladij, če Nizozemska zahteva sporazuma do 15. marca ne sprejme. Nizozemska vlada se le naprosila, naj se še pred 18. marcem odloči o vprašanju, da, ako odstopi del ladij za vožnje v takozvanih nevarnih odsekih, ji bodo dovolili 100 tisoč ton pšenice.

Stockholm, 16. marca. (Kor. ur.) »Socialdemokraten« poroča: Sporazum je od Švedske zahteval, naj poleg že prepuščenih 100.000 ton ladijskega prostora odstopi sporazumu še 300.000 ton, za kar dobavi sporazum švedski približno 1 milijon ton potrebnih, 250.000 ton žita bi bilo vmes.

Politične novice.

+ Seja načelstva S. L. S. se vrši v Ljubljani dne 26. marca ob 2. uri popoldne v prostorih Kat. tiskarne. I. nadst. Dnevni red: 1. Poročila predsedstva. 2. Statut S. L. S. 3. Slučajnosti. — K seji so povabljeni vsi dne 27. decembra l. l. izvoljeni člani načelstva in deželni ter državni poslanci S. L. S. — A. Kalan, t. č. načelnik.

+ Opozarjamo na sejo vodstva V. L. S., ki se vrši 24. t. m., ob 9. uri zjutraj v posvetovalnici Kat. tiskarne. Razgovor o narodnem svetu.

+ Interpelacije. Poslanec Gostinčar je vložil na ministrskega predsednika interpelacijo, naj se povrne škoda, ki so jo povzročili italijanski letalci v Idriji. (Cenzura je interpelacijo prepovedala.) — Jugoslovanski klub je vložil obširno interpelacijo radi razmer glede prehrane v Dalmaciji. (Cenzura je interpelacijo prepovedala.) — Poslanec Hladnik je interpeliral domobranskega ministra radi delavskega vojaškega oddelka na Rakovniku v občini Št. Rupert pri Krškem. Tam se nahaja 15 parov vojaških konj, ki nimajo ničesar jesti. Vojaki jih gonijo na travnike in v gozdove, kjer zgrizejo drevesno skorjo. Ponoči zmanjka sedaj temu, sedaj onemu kmetu seno. Pritožbe ne pomagajo nič. Niti konji niti moštvo nima na Rakovniku skoro nič dela. Interpelant predlaga, naj se dotični delavski oddelki odstrani iz Rakovnika, vojaki pa naj se pošljejo na daljši dopust, da ne bodo izgubljali po nepotrebnem draga časa. — Poslanec Gostinčar je interpeliral tudi glede načina, kako se bo razdelilo žito iz Ukrajine med našo državo in Nemčijo.

+ Tudi avstrijski Nemci so veleizdajalci. Vsenemško časopisje išče danes tudi med avstrijskimi Nemci veleizdajalcev. Ti niso več samo Jugoslovani, Čehi, Poljaki, ampak vsi prijatelji miru. Na Dunaju izhaja tednik »Der Friede«, katerega financira veletrgovec Julij Meinel. Meinel ima stike s pacifistom dr. Friedom, ki »ščuva v Švici proti Nemcem«, kakor pravi »Tägliche Rundschau« s profesorjem dr. Lammaschem. Meinlov list napada Vsenemce in Mažare, ki so nasprotniki miru brez aneksij in odškodnin. »Tägl. Rundschau« piše: »Meinel agitira tudi v svojih trgovinah in razdeljuje občinstvu odtise člankov iz »Arbeiter-Zeitung« proti novi vojni Nemčije z Rusijo. Iz teh pojavov črpa sporazum novo vero, da odpade Avstrija od Nemčije in se združi s sporazumom. To so resnični podaljševalci vojne«.

+ Mažari prepovedujejo češke liste. »Narodni Listy« poročajo, da je prepovedala ogrska vlada tudi češki katoliški dnevnik »Našinec« in konservativni dnevnik »Hlas«.

+ Dr. Seidler obljublja samoodločbo — židom. Narodni Listy poročajo: »Zadnje dni je razpravljal dr. Seidler z notranjim ministrom grofom Toggenburgom z zastopniki avstrijskega narodnoorganiziranega židovstva dr. Straucherjem. Standlom in Strickerjem. Židje so predložili svoje zahteve, ki so: Priznanje židovske narodnosti, ustanovitev zveze avstrijskih židov, ustanovitev židovske kurije, primerno židovsko zastopstvo v državnem zboru in vseh drugih zborih, zastopstvo v kronskem svetu in ministrstvu, ustanovitev posebnih židovskih referatov pri vseh centralnih mestih. Ministra sta obljubila, da bosta pri reviziji ustave upoštevala te židovske zahteve.

+ Avstro-ogrski vojni minister je obiskal Berlin. Cesar Viljem mu je podelil red Rdečega orla prve vrste z meči.

+ Dalmatinski poslanec dr. Baljak se vsled bolezni ni mogel udeležiti glasovanja o priliki proračunskega provizorija. Če bi bil navzoč, tako izjavlja v odprtem pismu v zadrskem »Narodnem listu«, bi brezdvomno glasoval proti vladi in prorčun u Poslanca dr. Ivčević in Prodan sta odšla na Dunaj, da opravičita svojo odsotnost v parlamentu o priliki glasovanja za proračun.

+ Sestanek grofa Mensdorffa z generalom Smutsom. Lord Willoughby je nameraval v zbornici lordov vprašati vlado, če so resnična poročila časopisov o sestanku bivšega avstrijskega veleposlanika v Londonu grofa Mensdorffa-Pouillyja z generalom Smutsom v Švici. Lord je želel, naj vlada o tem sestanku največ pove. Lord Curzon je odgovoril, da bi lahko to vprašanje povzročilo v zbornici lordov razpravo, česar pa ne more dopustiti. Tudi v spodnji zbornici ni hotel lord Balfour ničesar odgovoriti. Če bi lord Willoughby kljub temu stavil vprašanje, bi lord Curzon ne odgovarjal.

+ Vatikan dela na mir. Iz Berna: Francoško časopisje poroča, da delajo nevarne države na mir in da želi vs. oče pogajati se z Wilsonom, da bi pričela zborovati mirovna konferenca vojskujočih se držav.

+ O mirovni propagandi v Italiji poroča »Agenzia Stefani«: Italijanski notranji minister je naročil prefektom, naj kazensko zasledujejo tiste, ki širijo govornice, da se kmalu sklene mir. V Civitavecchia pri Rimu in v Trapanu na Siciliji so prijeli ugledne moške, ker so propagirali za mir. »Idea Nazionale« poroča o mirovni propagandi v celi Italiji.

+ Ženska volilna pravica na Angleškem. Asquith je izjavil v liberalnem ženskem društvu: Pravkar smo doživeli, da je postala postava najboljša volilna pravica v naši politični povestnici. Novih volilcev je osem milijonov, do šest milijonov je žensk med njimi. Sodim, da hrepene ženske ravno tako, kakor moški, da se sklene mir, a nihče med nami ne misli, da bi z izgubami kupili mir. Srce in vest nas prepričujeta, da smo se pričeli vojskovati nesebično za smotre, ki jih je velik narod vreden.

+ Friedjung in Lammasch. Po »Vossische Zeitung«, v kateri je Friedjung objavil svoj članek o razmerju med Nemčijo in Avstrijo, smo pretekli teden poročali, da je dvorni svetnik Lammasch odločilnim faktorjem izročil spomenico, v kateri svetuje, naj Avstrija po vojski Nemčiji zvezo odpove in naj to svojo namero že sedaj svojim sovražnikom in cesarju Viljemu sporoči. Ta notica je bila konfiscirana. Sedaj ponavlja Friedjung isto trditve v N. W. Tagblattu in pristavlja, da more navesti pričo, kateri je Lammasch dal dotično spomenico brati. Lammasch odgovarja v N. F. Presse, da je ta trditev gola izmišljotina.

+ Kuronsko priklonijo Nemčiji. Berlin, 15. marca. Wolffov urad poroča: Pri današnjem sprejemu odposlanstva kuronskega deželnega sveta je predčital podtajnik pl. Rudowitz odgovor na znani sklep deželnega sveta. Odgovor se glasi: Z iz-

redno radostjo in ginjenostjo je sprejelo Njegovo Veličanstvo cesar vest o prošnji, naj sprejme vojvodsko krono Kuronske. Najvišja odločitev bo padla po zaslišanju merodajnih mest. O tem se deželni svet obvesti. S posebno radostjo in zadoščanjem je uvidelo Njegovo Veličanstvo cesar, da želi deželni svet Kuronske ožjo zvezo vojvodstva z nemško državo. Uresničenju te želje ne nasprotuje ničesar več. Njegovo Veličanstvo cesar nas je pooblastil izpovedati, da priznava Nemčija zopet upostavljeno kuronsko vojvodino kot prosto in neodvisno vojvodino. Nemška država bo podpirala in branila preuredbo njene ustave in deželnega zastopstva na široki podlagi. Glede ugotovitve in določitve po deželnem svetu sklenjene tesne združitve z Nemčijo bo vse nadaljno ukrenjeno.

+ Rusija proti židom. Vse židovske časopise so v Rusiji ustavili in izdajatelje zaprli.

+ Usmrtitev Bolo-paše odgojena. »Vossische Zeitung« poroča iz Genfa: Usmrtitev Bolo-paše so odgodili, ker se je zvedelo, da so neko brzojavko, ki je tvorila glavno dokazilo, napačno prevedli.

+ Pred vojaško diktaturo na Angleškem. »Progress« javlja iz Londona: Lloyd George je izjavil: Ker je položaj strašno resen, se bodo izvedli bodoči teden ukrepi, ki občutno tičejo bodoči obstoj Anglije. Lyonsko časopisje sodi, da nameravajo vojaško diktaturo poostriiti.

Ljubljanska aprovizacija.

a Suhe prešičje glave na zelene izkaznice A. Stranke z zelenimi izkaznicami s črko A prejmejo suhe prešičje glave v sredo, dne 20. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa od pol 2 do pol 3. Vsaka oseba dobi pol kilograma. Kilogram stane 2 kroni.

a Brez rodbinskih izkaznic ni mesa. Opozarjamo stranke in mesarje, da morajo pri prodaji, oziroma kupovanju mesa na to strogo paziti. Stranke dobe meso le na rodbinske izkaznice, ki jih morajo imeti s seboj poleg izkaznic za ubožno akcijo. — Treba je, da mesarji povsod, torej tudi na trgu in na stojnicah strijejo krušne izkaznice. Kdor se ne bo po tem ukazu ravnal, bo strogo kaznovan.

a Čevlji z lesenimi podplatmi za posle se oddajajo na Poljanski cesti št. 13 v prvem nadstropju v sredo in v četrtek popoldne od 2. do 4. ure.

a Pšenični zdrob za otroke do 3. leta se bode oddajal v vojni prodajalni v Gosposki ulici po sledečem redu: Na vrsto pridejo stranke z izkaznicami št. 1 do 300 dne 20. marca, št. 300 do 600 dne 21. marca, št. 600 do 900 22. marca, št. 900 do 1200 23. marca, št. 1200 do 1500 dne 26. marca, št. 1500 do 1800 dne 27. marca, št. 1800 do konca dne 28. marca. Za vsakega otroka se dobi 1 kg pšeničnega zdroba. Kilogram stane 1 K.

a Premog na zelene izkaznice črke A in B ubožne akcije se bode oddajal iz mestnega skladišča pri Narodnem domu. Nakazila za premog se izdajajo na mesnem magistratu, srednja hiša, pritličje, in sicer: Za stranke z zelenimi izkaznicami črke A dne 20. marca od 8. do pol 1. ure opoldne in za stranke z zelenimi izkaznicami črke B po sledečem redu: Štev. 1 do 250 dne 21. marca; št. 250 do 500 dne 22.; št. 500 do 750 dne 23.; št. 750 do 1000 dne 26.; št. 1000 do 1250 dne 27. marca; št. 1250 do 1500 dne 28.; št. 1500 do 1750 dne 29. marca; št. 1750 do 2000 dobe 30. marca; št. 2000 do 2250 dne 2. aprila; št. 2250 do 2500 dne 3. aprila; št. 2500 do konca dne 4. aprila, vsakokrat od 10. do pol 1. ure opoldne. Vsaka stranka dobi 100 kilogramov premoga, ki stane za zelene izkaznice črke A 2 kroni in za izkaznice črke B 3 kroni. Vsaka stranka mora prinesiti s seboj zeleno izkaznico črke A ali B in pa rumeno izkaznico za premog.

a Doječe in noseče matere, ki imajo zelene izkaznice črke A ali B ali kako drugo izkaznico ubožne akcije, dobe premog zastonj. Nakazila za ta premog se dobe v mestnem knjigovodstvu v sredo, četrtek ali petek od 10. do 12. ure popoldne. Prinesiti pa morajo s seboj: 1. izkaznico ubožne akcije in 2. izkaznico za doječe in noseče matere. Premog se dobi tistega dne, ki bode označen na nakazilu za premog.

Ljubljanske novice.

lj Nabiralke podpisov za jugoslovansko deklaracijo se vljudno vabijo, da pridejo k zadnji seji, ki se vrši v posvetovalnici na magistratu v četrtek dne 21. t. m. ob 5. popoldne.

lj Redna seja obč. sveta ljubljanskega bo v sredo, dne 20. t. m. ob 6. uri zvečer.

lj Prosimo sl. mestni magistrat, na blagovolji ukreniti, da se že skoro zopet otvori mestna kopel, ker jo mnogi — zlasti delavski sloji — težko pogrešajo; saj je nujno že iz higienskih ozirov, posebno v sedanjih časih, ker se z ozirom na pomikanje mila in varčevanje perila pred slabimi pralnimi nadomestili perilo poredkeje menja nego prej. Za imovitejše kro-

je udobnost »pri Slonu«, vojaštvo ima svoje kopalnice, edino za delavce ni nikjer, razen na »Pasjem brodu«, ki je pa še premrzle. Če je za druge premrlo, naj bo še za to ne malo važno napravo.

Ij C. kr. razredna loterija. Pri Ljubljanski Kreditni banki kupljena srečka št. 108.977 je bila v 4. razredu izžrebana z dobitkom po 10.000 K. Poslovnica ima za 5. razred še nekaj srečk na razpolago, na kar se p. n. reflektante opozarja.

— Uradne ure pri poštah uradih Ljubljana 4, 5 in 7. Od 1. aprila 1918 naprej se do preklica uvedejo za promet s stranikami pri mestnih poštah uradih: Ljubljana 4 (Stari trg), Ljubljana 5 (Udmat) in Ljubljana 7 (Sp. Šiška) sledeče uradne ure: Ob delavnikih od 8. ure predp. do 12. ure op. in od 2. do 6. ure pop.; ob praznikih od 8. do 11. ure dop.; ob nedeljah od 9. do 11. ure dop. Ob praznikih se omeji blagajniška služba na čas od 9. do 11. ure dop.

— Zgubljeno. Neka siromašna žena je izgubila včeraj 17. t. m. popoldne od Dobrove do Viča usnjeno torbico, v njej nekaj jajc in sukanca. Pošten najditelj naj odda blago proti nagradi v župnišču na Viču.

Dnevne novice.

— Izročanje podpisov za deklaracijo. Dne 24. t. m. se bodo načelniku Jugoslovanskega kluba dr. Korošču izročili doslej nabrani ženski popisi za deklaracijo. To lepo slavlje se bo vršilo ob 11. uri dop. v veliki dvorani »Uniona«. Iskreno vabimo vse Ljubljance, kakor tudi goste z dežele in meje!

— Dopustil vojakom iz dežela, ki so bile svoččasno zasedene po sovražniku ali poškodovane po vojni. Kakor je znano, je vojno ministerstvo zaukazalo, da se mora podeliti večtedenski dopust vsem vojakom, ki so doma iz gori označenih krajev. Izvedeli smo, da marsikateri vojak še danes ni dobil tega dopusta. Pozivljamo zato vse takšne vojake, ki dopusta še niso dobili, da se zgledajo pri podpisovanju odboru in da pri tem naznanijo krdelo, kjer sedaj služijo. Osrednji odbor za vrnitev beguncev in obnovitev Goriške, Dunaj (Wien) I., Bankgasse 2.

— Povišanje. Za praporščaka v rezervi je imenovan enoletni prost. deseterik Lovk Bernard c. in kr. pešpolka št. 17.

— Zveza Jugoslovanskih železničarjev sklicuje sejo osrednjega odbora na 24. t. m. ob 9. uri popoldne v Narodni dom v Mariboru. Prosimo tovariše odbornike, da se sestanka zanesljivo udeležijo, ker se imajo napraviti važni sklepi za prihodnost. Dobrodošli so tudi tovariši-neodborniki! Popoldne ob treh istega dne je redni občni zbor mariborske podružnice. — Predsednik.

— Olikovanja. Za hrabrost v boju pri Sisemolu dne 28. jan. so bili odlikovani z zlato hrabrostno svetinjo: praporščak Miterer, štabni nadlovcec Živec, podlovcec Peterman in lovec Frece, vsi od 7. lovškega bataljona.

— Zaročil se je dne 15. t. m. gosp. Janko Plautsteiner, poštni uradnik iz št. Jurja ob južni železnici, sedaj na bojišču, z gospodično Hanico Paternostovo iz Postojne.

— Ali je mogoče? Poročajo nam: Tirolski slavniki Peter Ladstätter iz Domžal je ukazal dne 13. marca upreči 4 slovenska dekleta, ki delajo v njegovi slavniki, v brano, da bi jo vlekli po njivi. Njegova gospodična hčerka jih je pa hotela voditi. Omenjeni tega ni storil zaradi pomanjkanja uprežne živine, ker jo ima sam, dobi pa tudi lahko vojaško.

— Akcija za razdelitev vojaških čevljev. Občine naj vlagajo pri c. kr. okrajnih glavarstvih vloge na c. kr. ministerstvo, naj se jim oddajo v svrhu razdelitve med kmetsko prebivalstvo stari vojaški čevlji in za popravilo potrebno usnje. V vlogi naj bo navedeno število potrebnih prebivalcev zlasti takih, ki delajo na polju. Glavarstva imajo nalogo, kot je izjavil zastopnik vojnega ministerstva, da predložijo prošnje brzojavno vojnemu ministerstvu.

— Ustanove. S. I. tečajem šolskega leta 1917/18 je oddati obdve mesti po 514 K Josipine Hotschewarjeve ustanove za učenje obutnih šol. — Pravico do te ustanove imajo izključno le učenci c. kr. drž. obrtne šole v Ljubljani, in sicer po naslednjem redu: a) taki, ki so z dobrim uspehom dovršili meščansko šolo v Krškem in so otroci meščanov krškega mesta; b) če takih ni, ki so rojeni v šolskem, t. j. političnem okraju krškem in ki so z dobrim uspehom dovršili meščansko šolo v Krškem; c) če ni upravičencev po točkah a) in b), taki, ki so z dobrim uspehom dovršili kako spodnjo realno. Pravica podeljevanja pristojni ravnateljstvu Kranjske hranilnice v Ljubljani. Pravilno sestavljene, z rojstnim in krstnim listom, z domovnico, nadalje potrdilom o cepljenih kozah, kakor tudi z izkazom o premoženju in dohodkih ter z izpričevali o dosedanjem šolskem obisku, oziroma uspehu, in končno, kar velja samo za prosilce pod črko a), z dokazom o meščanstvu njihovih staršev v mestu Krško, opremljene prošnje je najkasneje do 20. aprila 1918

vložiti pri ravnateljstvu c. kr. drž. obrtne šole v Ljubljani. — Pristavlja se, da so samo prošnje z dokazom ubožstva kolka proste. — C. kr. deželna vlada za Kranjsko. — V Ljubljani, dne 15. marca 1918.

— Fa Krekov spomenik. Ob slovesu g. komisarja Antona Svetka je zavedna družba pri Krištofu v Kamniku darovala za dr. Krekov spomenik 150 K.

— Smrt pomorščaka. 52letni kapitan parnika »Dori«, last ladjedelnice pri Sv. Roku v Trstu, Nikolaj Dinelli, je hotel 14. t. m. ob najhušji burji rešiti dva velika vlačna čolna, ki sta se bila odtrgala od parnika. Vihar ga je vrgel v morje, prišel je med parnik in čoln, ki sta ga strla. Potgnili so mrtvega na krov.

— Ljudstvo izumira. Ni samo to velika nesreča za naš narod, da smrt pokosi mnogo mladeničev in mož na frontah in po bolnišnicah, temveč tudi nazadovanje rojstev nas lahko navdaja s strahom. Tu navedemo nekoliko števil, ki nam kažejo, kako se je zmanjšalo lansko leto število Slovencev v nekaterih župnijah na Gorenjskem. V veliki in narodno zdravi cekljanski župniji jih je lani umrlo 128, rojenih je bilo pa le 50; v Kranju mrličev 116, rojenec 68; v Koprju mrličev 18, rojenec 8; v Naklem mrličev 32, rojenec 22; v Mavčičah mrličev 31, rojenec 20; v Podbrezjah mrličev 36, rojenec 17; v Smledniku mrličev 59, rojenec 29; v Šenčurju mrličev 94, rojenec 43; v Šmartnu mrličev 88, rojenec 45; na Trsteniku mrličev 12, rojenec 6; v Trzinu mrličev 97, rojenec 59; v Velesovem mrličev 20, rojenec 9. V vsaki tretji župniji ni bilo celo lanske leto nobene poroke.

— Vojno posojilo in podpore. Orožniki, ki imajo nalog, da pošiljajo glavarstvu poročila o premoženjskih razmerah tistih družin, ki prosijo državne podpore zaradi vpoklicancev, zasledujejo pridno, če je kdo kaj dal za vojno posojilo. Ženi vpoklicanca je vojaštvo rekviriralo kravo in prejetih 1000 kron je žena v svoji patrijošni navdušenosti naložila v vojnem posojilu. Orožnik je res med razloge, da žena podpore ni potrebna, vtaknil naznanilo: »Krievanleibe 1000 K, Zinsen 55 K.« Sedaj, ko se je število članov pri komisijah pomnožilo, pridejo take naznanila bolj med ljudstvo, kakor prej. Vlada, ki daje orožnikom naloge za poizvedovanje, naj pazi, da ne bo navdušenje za podpisovanje vojnega posojila med ljudstvom opešalo.

— Umrl je v Celovcu konzistorijski svetnik župnik v Rožku č. g. Fran Schaubach, star 70 let.

Primorske novice.

p Smrt med begunci. Umrl je v Volovcih pri Kralupih ob Vitavi na Češkem posestnik Blažič Andrej iz Lokvice pri Opatjmselu na Goriškem.

p Ubogi ljudje! Prijatelj nam piše: »Včeraj sem imel priliko govoriti z neko javno nastavljenko z goriškega Krasa. Pripeljala se je na Dolenjsko, da si preskrbi malo živeža. Vojska ji je vzela očeta, brata in strica. Vsi že spe smrtno spanje, le še ona tlači zemljo in pričakuje mučne smrti, kakor je dejala. Dva meseca si je pritrgovala sladkor, da je šla z njim »koledovati«. Dobila je precej, a je trdo zasluženo. Do svojega urada ima od Logatca kakih 11 ur hoda in še nositi brešno, to za žensko ni malenkost. »Pa se ne bojite, da bi Vam vzeli,« jo poprašam. »Ne, prav nič,« je odgovorila. »Pošteno plačanega živeža ne dam iz rok, in če pride do tega, ne bodo vzeli samo živeža, ampak bodo morali tudi mene.« — »In kaj pa urad v Vaši odsotnosti?« jo poprašam dalje. — »Kaj bi pa počel urad, ako od oslabelosti zbolim in tako moja naslednica in tako dalje. Bolje je, da me ni par dni, kakor bi bil urad sploh zaprt,« mi odgovori dalje. Ko jo še poprašam o aprovizaciji in draginji, mi je rekla, da tam draginje ni, aprovizirati se mora vsak kakor pač ve in zna. »Vemo dobro,« je pravila, da nas nekateri gledajo po strani, ko hodimo na Kranjsko po živež, ker ga že itak za domačije primanjkuje, toda imejte z nami sočutje, saj je naših pomrlo zaradi pomanjkanja že na stotine in še se nam odpirajo novi grobovi. In tako bo postala dežela brez prebivalcev. Vzdržati je sicer prav lepa beseda, toda vzdržati bodo, kakor vse kaže, le oni, ki s svojim delom niti sebe, niti svoje družine ne morejo preživeti, pa le dobro žive.«

— Na Goriškem in Gradiškem daj 166.000 ljudi. Toliko jih je v novoustanovljenega deželnega prehrano goriškega prebivalstva.

— Pred goriško izpraševalno komisijo za občne ljudske in meščanske šole v Ljubljani (Dunajska cesta 38/II) se prično prihodnji teden usposobljenostni izpiti, ponedeljek, dne 29. aprila t. l. Prošnje z pristavitvami naj bodo vsaj do 22. aprila, rokav ravnatelja, a kandidati in kandidatinje naj se zgledajo osebno v uradu v ne ljo, dne 28. aprila t. l. od 11.—12. dopoldne.

— Dopustil za vojake iz Goriške, dan je ukaz na vsa poveljstva, da se imajo

dovoljevati vojakom iz Goriške dopust v največjem obsegu. Naj torej vsak, ki je doma potreben, vložiti takoj prošnjo. Lahko jo vložiti mesto njega tudi občina.

p »Osrednji odbor za vrnitev beguncev in obnovu Primorja« na Dunaju I., Bankgasse 2, poroča: Beguncem na Hrvaškem sporočamo veselo vest, da je končno rešeno vprašanje o begunski podpori. Z ozirom na mnoge prošnje, ki so nam prihajale iz Hrvaške, kamor so se mnogi begunci zatekli vsled prijateljskih ali sorodniških vezi itd., je posredoval član našega »Osrednjega odbora« državni poslanec dr. Laginja ponovno v Zagrebu z merodajnimi činitelji. Zadeva je rešena in podpore bodo, ako še niso bile, v kratkem nakazane. — Odborove zadeve. Vsled odstopa bivšega predsednika gosp. glavnega odvjetnika Ivana Okretiča je »Osrednji odbor« izvolil predsednikom državne poslanca Josipa Fona, predpovednikom dr. Frana Vodopivca. — Odborove seje so vsako sredo ob 6. uri zvečer v prostorih Jugoslovanskega kluba. — Med dobrotnike štejejo tudi na vsem jugu široko znano tvrdko Ignac Fuchs, Dunaj VII., Neubaugasse 23 (matična tvrdka je v Pragi, Vaclavské náměstí), ki je darovala po 1000 pol štirih vrst papirja in dvoje vrst ovitkov, trgovske knjige itd. Iskrena hvala. — Pri tej priliki spominjamo slovensko javnost, da sloni delovanje »Osrednjega odbora« edino na radodarnih doneških rodoljubov in zavodov. Delovanje naše je zelo obširno. Poleg nešteti posredovanj v posamičnih slučajih (begunske podpore, vojaške podpore, invalidne pokojnine in odškodnine, vojaški dopusti in odpusti, vse panoge obnovitvene akcije) je veliko vprašanj načelne važnosti, ki jih je mogoče rešiti edino le z razpravami na merodajnih mestih in v parlamentu. — Ako pa hoče »Osrednji odbor« zagotoviti si delovanje za ves čas, ko bo to potrebno, mora imeti dovoljno gmočno podporo. — Goriškemu učiteljskemu naznanjamo, da je na deželnem odboru izdelan izkaz o državni draginjski dokladi za leto 1917. To delo sicer ne spada v delokrog in kompetenco deželnega odbora, a nekdo ga je moral končno izvršiti. Zamudna na je bila ugotovitev članov vseh učiteljskih rodbin, zato tolika zamuda. Toliko naznanje prizadetu učiteljskemu. — Rok za vračanje beguncev za skupino A je podaljšan od 1. aprila na 1. majnik t. l. Begunska podpora bo s tem dnem ustavljena v doseganju bivališču. Begunci se morajo najdlje do 1. majnika oglašiti pri domačem glavarstvu in ta namen, da jim tamkaj nakažejo nadaljno prejetje podpore še za 60 dni.

p Umrl je v Radgoni po kratki boleznij vojak 97. pp. Rafael Černic, doma iz Vrtojbe.

p Schematizem tržaško-koprsko škofije za leto 1918: 16 dekanij, Kanonikatov 24, praznih 10, župnij 119, praznih 38, brez duhovnika 8, vikarijati 3, ekspozituri 51, praznih 26, brez duhovnika 16, kooperatur 110, praznih 51, katehetov 36, v duhovništvu 167, v drugih službah 5, vpokojenih 36, izvan školije 34, vseh 282. Bogoslovcev samo 16; redovniki: Benediktinci v Dajli in v Opatiji, frančiškani v Koprju, Pazinu, Trstu in Strunjanu, kapucini v Koprju in Trstu, jezuiti v Trstu, misijonarji preč. Srca Marijinega v Trstu, Salezijanci v Trstu in Sigmadini v Koprju; vseh 51. Umrlo je v dveh letih 14 duhovnov. V škofiji je 45 duhovnikov iz Kranjske, ene najbolj bogatih dežel na duhovnem naraščanju. Vernikov je 396.136.

Prosveta.

pr »Kurent«. V kratkem bo prišel izhajati v Ljubljani humorističen list »Kurent«. Izhajal bo tedensko. Sodelovali bodo najboljši slovenski umetniki-karikaturisti in naši najboljši humoristični pisatelji. Literarne prispevke sprejema uredništvo »Kurenta« v Ljubljani, Križevniška ulica šte. 9, II. nadstropje.

pr Slovensko gledališče. V slovenski javnosti se je začela smotrna akcija za slovensko gledališče. Nabira se fond, ki bo omogočil jeseni novo gledališko sezono, ki jo Ljubljana že toliko časa pogreša. Osnova se je gledališki konzorcij in je pričel z nabiranjem kapitala, ki je preračunan na 250.000—300.000 K. Upati je, da bo sezona popolna, da dobimo dramo, opero in opereto; a če bi vsled pomanjkanja glasbenih moči velika opera ne bila mogoča, nam je vsaj dobra drama zagotovljena. Za Ljubljano in našo prosveto sploh je izrednega pomena, da se poslopie deželnega gledališča posveti zopet svojemu prvotnemu namenu, da se Talijin hram zopet odpre pravi umetnosti. Sezona 1918—1919 bo pa tem boljše, čim bolj bo gledališče gospodarsko fundirano. Zato nujno vabimo vse Slovence, naj pristopajo z deleži h gledališkemu konzorciju. Posamezni deleži znašajo 100 kron. Dosedanje delo konzorcija je bilo nerazčakovano uspešno, a nabrana vsota venar še ne zadostuje. Na delo torej za slovensko gledališče Deleži se podpisujejo pri Jadranski banki, Kmetijski posojilnici, Ljubljanski kreditni banki. Zadržni zvezi, vse v Ljubljani.

Ženski vestnik.

ž Ameriška vojna odlikovanja in ženske. V Združenih državah so ustanovili več vojni odlikovanj: za hrabrost, zasluge, za vsakih 6 mesecev vojne službe in za ranjenje. Križec za izredne vojaške čine in svetinjo za izredne zasluge tekom vojne morejo dobiti tudi ženske.

ž Za žensko voilno pravico in mir narodov. Pod tem geslom bo letos zborovalo na Dunaju socialno demokratično ženstvo od 17. do 25. marca. Ob tej priliki bodo izdali tudi spis »Der Frauentag«.

ž Nov napredek v izobrazbi ženstva na Hrvaškem. V Zagrebškem »Ženskem Svijetu« in »Agramer Tagblattu« so bile meseca novembra izšle pritožbe radi težav ženskega srednješolskega študija; tako so morale n. pr. učenke dekliškega liceja na Sušaku hoditi polagati zrelostni izpit na zagrebško moško gimnazijo. Pritožbe so imele uspeh: Hrvatska deželna vlada je izdala naredbo, ki se glasi: 1. V vse gimnazije in realne gimnazije v mestih, kjer ni ženskih srednjih šol (realnih gimnazij, licejev), se morejo sprejemati javne in izredne učenke pod enakimi pogoji in po enakih predpisih kakor učenci, v kolikor to dopuščajo razmere na posameznih zavodih. 2. Privatistinke se morejo vpisati v gimnazije in realne gimnazije tudi v mestih, kjer so ženske srednje šole. 3. Zrelostne izkušnje morejo učenke polagati po predpisih, ki veljajo za učenke, v vsaki gimnaziji in realni gimnaziji.

Deklaracija, Jugoslovanski klub in S. L. S.

Jugoslovanskemu klubu so dospele sledeče izjave: 1. Odbor Hranilnice in posojilnice na Polzeli, Stajersko, se soglasno pridružuje deklaraciji in izreka vsem poslancem Jugoslovanskega kluba posebno pa njega načelniku g. dr. Ant. Korošču popolno in neomajno zaupanje in zahvalo za njih neustrašen nastop v državnem zboru in delegacijah in klič: Naprej v boj za naša in ideala našega nesmrtnega Jugoslava dr. Kreka! — 2. Občinski odbor na Jezerskem na Koroškem se izjavlja odločno za jugoslovansko deklaracijo. — 3. Općinsko upraviteljstvo Slinj je na općinskom vicu dne 24. siječnja o. g. jednodušno pristalo uz deklaraciju Jug. kluba jedinu spasonosnu za naš narod jedno krvi sa tri imena. — 4. Gradjanstvo Splita se izjavlja za potpuno ujedinenje Slovenaca, Hrvata i Srba. (6420 potpisov). — 5. Slovenci in Slovenke v Slovenski Bistrici se navdušeno pridružujejo deklaraciji. (208 potpisov). — 7. Krajni šolski svet v Rušah (Stajersko), je v svoji seji dne 27. prosinca 1918 sklenil, da se strinja z majniško deklaracijo in da izreče Jugoslovanskemu klubu zahvalo in priznanje. — 7. Prostovoljno ognje-gesno društvo Vlačica na Kranjskem se je dne 10. marca 1918 enoglasno pridružilo majniški deklaraciji. — 8. Žene in dekleta, moške in fantje iz Močice na Koroškem se navdušeno pridružujejo majniški deklaraciji. (510 potpisov). — 9. Možje, žene, mladeniči in dekleta iz kraja Zablat-Zagorje, občina Medgorje na Koroškem, zahtevajo svobodno jugoslovansko državo na temelju deklaracije in takojšen mir. (80 potpisov). — 10. Žene in mladenke župnije Seke na Koroškem se navdušeno pridružujejo našim poslancem, ki so 30. maja lanskega leta podali zahtevo, naj se na jugu monarhije ustanovi jugoslovanska država. — 11. Jugoslaveni in Jugoslovanki v Suseku, Malem Ločinju, Velom Ločinju, Čunskom (otok Lošin), Nerezlanu, Hleviku more, za kojime teže Talijani, Nemci i Madjari, izjavljamo, da usvajamo u najširem opsegu deklaraciju Jugoslav. kluba od 30. svibnja 1917, koja traži ujedinenje našeg naroda Hrvata, Srba i Slovenaca gdegod oni prebivaju u jedno državno tijelo. Zahvaljujemo našim zastupnicima i tražimo, da ustraju na postavljenom programu i da ne zaborave na nas na skrajnim ali krasnim i važnim točkama. (1237 potpisov.)

Za deklaraciju Jugoslovanskega kluba državnih poslancev, izvoljenih od slovenskega mišlečih volilcev, podpisalo se je v krajevni občini Dekani 710 zavednih oseb.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Društvo zdravnikov na Kranjskem. Blagovolite nam poslati spored. — K. Č. Ij: Pameti in logike, ki nam je ponujale, imamo sami za potrebo. In če bi jo zmanjkalo, bi nam z Vašo žalobno ne bilo pomagano. — A. A., Dol. Brana: Prejeli šele danes, torej prepozno.

— Na zasebnem učilišču Legat v Mariboru se prično dne 3. aprila 1918 novi tečaj za stenografijo, strojepljenje, pravo-pisje, računstvo v zvezi z knjigovodstvom, lepoplejem, slovenščino in nemščino. — Tečaj traja šest mesecev. Prospekti za-stonj. Maribor, Viktringhofgasse 17.

Poslano.

Tvrdka Jožef Reich, parna barvarna in kemična pralnica, uljudno prosi svoje naročnike, naj po svoje predmete, ki so jih do konca januarja 1918 dali v barvanje ali čiščenje, čimprej pridejo, ker so prevzemnice, kakor je na njih razvidno, veljavne samo 3 meseca. Da se izognje ne ljubim dogodkom, ki bi utegnili nastati vsled gori omenjenega vzroka, se cenjene naročnike še enkrat uljudno naproša, da pridejo po svoje stvari.

Istoačasno si podpisana tvrdka usoja opozoriti slavno občinstvo, da se ji je z velikim trudom posrečilo dobiti prvovrstne snovi za barvanje oblek iz svile, volne, bombaževine in platna, razparane ali nerazparane, tako da more odsej v dveh do treh tednih po najnižjih cenah barvati po želji črno, vijolično, ružjavo, zeleno i. t. d.

Podpisana tvrdka se najtopleje priporoča slavnemu občinstvu in upa, da se bo živahno posluževalo njene barvarne.

JOZEF REICH,

parna barvarna in kemični očistevalni zavod v Ljubljani. — Tovarna: Poljanski nasip šte. 4. — Podružnica: Šelenburgova ulica.

švicarska plemenska živina bi se dobila tudi na Kranjsko. »Kranjsko deželno mesto za vnovčevanje živine v Ljubljani, Turjaški trg št. 1, upa, da bo moglo preskrbeti nekaj lepe plemenske živine našim živinorejcem iz Švice. Upa, da se posreči nakup švicarskih plemenskih krav, telic, bikov ter mlade živine ter se izvozi na Kranjsko. Ta živina bi bila simentalske in motafonske pasme (tedaj rjavo švicarsko plemo). Prvovrstne krave v tretjem letu starosti, v teži 500 do 700 kg s 14 do 18 litrov mleka na dan, bi utegnile stati približno 3600 do 4000 K (1800 do 2000 frankov). Krave po teži in lepoti druge vrste, vendar pa ravno tako dobre mlekarice kot prve, bi se dobile po kakih 1200 frankov. Seveda so vse te cene le približne. Če bi se kak živinorejec zanimal za imenovano živino, naj to takoj sporoči »Kranj. dež. mestu za vnovč. živ.« v Ljubljani, Turjaški trg št. 1, da si zagotovi to živino za čas, ko bo na razpolago nova krma. Prijave naj se pošiljajo »Kranj. dež. mestu za vnovč. živ.« pisмено ter naj se navede, kakše vrste žival in koliko živali bi dobičnik prevzel. 903

KDO VE? kje se nahaja vojak Ivan Markun, zadnji o Božiču pri c. in kr. strelskem bataljonu št. 6. Starmzug, skupina Grand, vojna pošta 466. — Poročilo naj se pošlje proti povračilu stroškov na Ivana Markun, Eskorte-Kom. Kriegs-Gef., Gais-horn, Gorenje Štajersko ali na dom: Pristava št. 6, pošta Trlič, Gorenjsko.

Zahvala.

Povodom nenadomestljive izgube mojega iskrenoljubljene soproga, gospoda

Oroslava Brica

litjskega župana, posestnika itd.

došlo mi je toliko izrazov odkritosrčnega sočutja, ljubezni in tolažbe, da mi je nemogoče se vsakemu posebej zahvaliti. Bodi mi torej dovoljeno, da se tem potom vsem skupaj prisrčno zahvalim.

Zlasti pa se zahvaljujem blag. g. dr. K. Wisingerju za požrtvovalno skrb ob težki bolezni pokojnega ter domačemu gosp. župn. Fr. Kralju za ljubezive in tolažbe-polne obiske ob bolezni, nadalje vsem neštetim udeležencem veličastnega pogreba. Ta iskrena ljubezen in udanost do blagopokojnega mi je bila v najtežji uri življenja v veliko uteho.

Prav iskrena zahvala bodi dalje preč. g. dekanu M. Riharju, da je v družbi 15 duhovnikov-prijateljev rajnega vodil pogreb in se genljivo poslovil od njega pri grobu; nadalje zastopniku sl. »Gospodarske zveze«, »Jugoslav. kluba« blag. g. držav. poslanca Jos. Gostinčarju; zastopniku sl. deželnega odbora blag. g. dr. V. Peganu; zastopniku »Jugoslav. strokovne zveze« in »Slovenca« blag. g. Mih. Moskerku; zastopniku sl. litjskega okr. glavarstva imenovan blag. g. glavarju K. Ekel-u; sl. c. kr. okr. sodnji na čelu blag. g. svetniku O. Vidicu; sl. davkarji, davč. upravitelju bl. g. J. Demšarju; sl. orožništvu in drugim litjskim korporacijam. Nadalje izrekam zahvalo vsem p. n. gg. županom, ki so v tako obilnem številu se prišli posloviti od svojega tovariša, zlasti še domačim odbornikom, ki so nosili krsto ali ob njej svetili; dalje okrajnemu cestnemu in zdravstvenemu zastopu, krajnemu in okrajnemu šolskemu svetu, posojilnici tu in v Smartnem. Lepo se zahvaljujem slavnemu učitelstvu, ki se je udeležilo s šolsko mladino pogreba svojega krajnega šolskega predsednika. Lepa hvala za v srce segajoče žalnice, katere je tako dovršeno zapel pevski zbor »Lipar«, in g. pevovodju Jerebu. Bog plačaj ljubezen in molitev, ki so jo darovali obe Marijini družbi: mladeniška in deklška, kakor tudi »Orle« in obe izobraževalni družbi. Bog povrni tudi vsem ostalim udeležnikom pogreba iz litjske ter smartinske in sosednjih občin! Še enkrat vsem skupaj in vsakemu posebej: Bog plačaj!

Litja, dne 14. marca 1918.

MARIJA BRIC,
žalujoča soproga.

Josipina Weibl rojena Vernik, s svojimi otroci Rudolfom, Martino in Jožetom, javlja potrtega srca, da je nje blagi soproj in skrbni oče, gospod

M. U. Dr. Rudolf Weibl

okrožni in železniški zdravnik v Metliki

po dolgem bolehanju nenadoma dne 18. marca ob 1. uri po noči preminul, 47 let star.

Truplo predragega pokojnika se prepelje v torek 19. marca ob 4. uri popoldne na pokopališče k Trem faram. Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

Metlika, dne 18. marca 1918.

Sprejme se takoj zanesljiv

bančni sluga

Zadovoljivo službovanje omogoči definitivno nameščenje po vojni. Ponudbe upravištvu »Slovenca« pod »Zanesljiv 900«.

Vrtnarica

za vrtna dela se sprejme. Ljubljana, Slomškova ulica 6. 901

PIVO!

Gostilničarji, ki jim primanjkuje piva, naj pošljejo na upravo našega lista pod šifro »Pivo« svoje naslove; izvedeli bodo, kako se lahko poceni zadosti tej potrebi. 906

Resna ženitna ponudba.

Gospodična, stara 20 let, z nad 60.000 kronami premoženja, išče v svrhu ženitve znanja z mladim, premožnim mladeničem, prijetne zunanosti ter veselega značaja. — Le resne ponudbe s sliko naj se pošljejo pod šifro »Sretna bodočnost št. 908« na upravo lista. Tajnost strogo zajamčena.

Knjigovodja

išče večernega dela. Ponudbe se prosi na upravo »Slovenca« pod »Knjigovodja 905«.

Proda se nov

šivalni stroj

z znamko »Singer« za izdelovanje slamičkov. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 909.

1 kilogram cigaretnega tobaka

se zamenja z

belo pšenično moko.

Naslov pove uprava lista pod št. 907.

2 kg težko svinsko nječe

dobro posušeno, se zamenja za črno, dolgo, dobro ohranjeno pelerino s kapuco. — Naslov se izve pri upravi »Slovenca« pod št. 898.

Zanesljiva

deklica k otrokom

se takoj sprejme.

Naslov pove uprava lista pod št. 911.

Perica

vajena boljšega likanja, SE SPREJME takoj v graščini Križ pri Kamniku.

Proda se večja množina domačega hrusevega žganja.

Kje, pove iz prijaznosti uprava tega lista pod št. 880, ako znamka za odgovor.

MLINAR

samostojen delavec, star 30 do 50 let, dobi dobro in trajno mesto s celo oskrbo v hiši. Pismene ponudbe je poslati na naslov: Brača pl. Dolanjski, Sv. Jana pošta Jaska, Hrvatska. 800

Proda se

hiša z vrtom

Pojasnila daje: Marija Bizjak, gostilna »Sokol«, Bos. Brod, Bosna. 877

Prodasta se 2 lepi mladi

papigi

(samec in samica) po nizki cen. Poizve se: Gledališka ulica 10, 4. nadst., desno. 879

Išče se

prodajalka

zmožna obeh jezikov, katere je že službovala v knjigarni ali papirni trgovini. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 761.

Kuharica

na deželo, k večji družini, se išče. Plača mesečno 40 kron. Ponudbe: Julijana Valenčič, Trnovo na Kranjskem. 889

Sprejme se več

delavcev za mlin

(tudi invalidov) v mlinu FEL. THOMANA jun., Domžale.

Delavce in delavke

sprejme takoj strofina tovarna Samna & Co. v Ljubljani, Metelkova ulica št. 4. Prijaviti se je vsak popoldne od 4. do 5. ure.

K osem mesecev staremu otroku sprejemem proti dobri plači in oskrbi boljše 850

pestunio

Elza Sever, Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Službo upravnika

ali temu primerno mesto želi dobiti absolvent več kmetijskih strokovnih šol z najboljšimi izpričevanji, večšak v kmetijstvu ter v to stroko spadajočih delih, izvršnem praktik, samec ter prost vojašine, na kakem večjem posestvu. Ponudbe na upravištvu »Slovenca« pod »Upravnik 892«.

Podružnice Slov. Siraže na delo!

VAJENCE

za tapetniško obrt sprejme

J. ČERNE

Dunajska cesta št. 28. 676

Mizarški pomočniki

se sprejmejo v tovarno za pohištvo in stavbenstvo ŠT. VID nad LJUBLJANO.

Vpraša se: DUNAJSKA CESTA ŠT. 28, J. ČERNE.

CIGARETE dobi, kdor mi preskrbi STANOVANJE

obstoječe iz 2-3 sob, kuhinje in drugih pritliklin takoj ali pozneje. — Ponudbe se prosi na upravo »Slovenca« pod šifro »Cigarete 696«.

Pozor pri pomladanskem obdelovanju!

KORENIKE OD PIRNICE.

Centrala za krmila kupuje osnažene, zdrave in suhe korenine od pirnice (perenike, ornice ali železne trave) po 25 K za 100 kg na bližnji železniški postaji.

Pismene ponudbe je poslati z naslovom: Futtermittelzentrale, Ersatzfutter-Abteilung, Wien, I., Trattnerhof 1.

Za 3 m'ade prašičke

7 tednov stare, se da nekoliko spodnjega usnja. Ponudbe na OBRNO KREDITNO ZADRUGO, 862 Sodnijska ulica, Ljubljana.

KUPI SE

čebelnjak s panji vred.

Najraje v ljubljanski okolici. — Ponudbe na upravo lista pod št. 860.

Sprejme se za poldnevno delo v stavbeni pisarni starejša ali tudi ženska moč

Ponudbe na IV. OGRIN, LJUBLJANA, 861 Gruberjevo nabrežje št. 8.

Hrvatsko vino

na debelo, rdeče in belo, se more dobiti K 480—520 hektu. Vino prve vrste od 2 hektu višje se more poslati tudi na celi vagon. Vino ima 9—11 stopinj.

Vprašanja na

A. GLÖCKNER, OZALJ

kraj Karlovca.

870

Kislo vodo „S lva vrec“

žganje in vino

razpošilja A. Oset, p. Guštani, Koroško.

Kupim steklenice in zamaške.

Najboljše nadomestilo za dragi in nezdravi ruski čaj in kavu nam daje novi, iz domačih rastlin napravljeni aromatični, zdravi, okusni in naravni ZELIŠČNI ČAJ (trapistni čaj). En zavojček stane 50 vin. Po pošti se pošilja najmanj 10 zavojčkov.

JOS. BERDAJS

Ljubljana 4, Zeljarska ulica.

Konjak

iz vin lastnega pridelka destilirani, pri slabostih vsled starosti in težkočah v želodcu že več stoletij sloveč kot krepijo za ohranitev življenja. Razpošilja 10 let starega 4 polliterške steklenice franko po pošti za 80 kron, mladejšega triletnega, čudovito učinkujočega kot bol lajšajoče vrbalno sredstvo pri trganju v udih. Francovo žganje, 4 polliterške steklenice za 60 kron. Vino od 56 litrov naprej. Beli rizling po K 480 in rdečiourgundec po K 520 liter. 125

Benedikt Hertl,

graščak, grad Golice, Konjice, Štajersko.

Vse vojaške predmete!

Za preprodajalce

priporočam po znane nizkih cenah svojo zalogo

zvezd vseh vrst
port
portpejev
med. obvez
redov
sabelj
hajonetov
mečov
kupel
pasov
čepic

rokavice
ovojskih gamaš
usjenih gamaš
vojaškega sukna
ogal. sukna
gumbov vseh vrst
in pritliklin
zgotovlj. uniform
dežnih plaščev
kožuhastih vreč
kožuhov vseh vrst

čepic
znakov
roč za čepce
ovratnikov
vseh toaletnih in
galan. erijskih
predmetov
glavnikov
krtač
mila
zobne paste

brilantne
pučra
instrumentov za
nohe
parfumov
ogledal
brivskih aparatov
potnih
necessairejev
ročnih kovčkov
velikih in malih

Splošni zavod za uniformiranje

RUDOLF BODENMULLER

Ljubljana, Stari trg 8.

3133

LJUDSKA POSOJILNICA

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6, za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po 4 1/4 %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako, da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 25 vinarjev na leto.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo najboljšje.

Reservni zaklad
znajajoč okroglo enmilijon kron. Stanje hranilnih vlog je bilo konec leta 1916 okrog 26 milijonov kron.